

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—. — Poštno-čkovni
račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt strani
Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—,
1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi
si vsaka beseda Din 1.20.

Vprašanje naših občin pred rešitvijo.

Zadeva naših občin je velevažna. Imeli smo večkrat priliko v našem listu o tem razpravljati. Razsvetlili smo to vprašanje z raznih vidikov in poudarili zlasti zgodovinske razloge, ki so dovedli do primeroma velikega števila majhnih občin osobito v štajerskem delu dravske banovine. Občine so tesno združene z razvojem našega ljudskega življenja, niso torej rastline, ki so bile iz tujine presajene na slovenski tla. Potemtakem branijo zgodovinski razlogi obstoj naših občin, kakor so zdaj. Naglasili smo večkrat tudi to, kako bi sprememba sedanjega stanja zadela zlasti naše kmetско ljudstvo. Vprašanje združitve občin ni stvar navadnega seštevanja: občina s 500 prebivalci + občina s 700 + občina s 1300 prebivalci = velika občina z 2500 prebivalci. Če bi se združitve občin dala rešiti z navadnim seštevanjem prebivalcev raznih občin, da se doseže od zakona morebiti določeno število 2000 ali 3000 ljudi za eno občino, bi stvar bila enostavna. Toda pri vprašanju združitve občin pridejo v poštev razni razlogi: zgodovinsko stanje, način naseljenosti ljudstva, zemljepisna lega, velika ali manjša razdaljenost krajev, meje župnij itd. Radi tega bi bilo primerno, tako smo večkrat poudarili, da se, predno se pristopi h končni rešitvi tega vprašanja, poizve mnenje kmetškega ljudstva, to je, predvsem županov prizadetih občin.

»Jutro«.

Nekdanji glasili bivše samostojne demokratske stranke »Jutro« in »Domovina« sta tudi zavzeli stališče v tem vprašanju. »Jutro« je že lansko leto pisalo: »Računati moramo s tem, da se bo tudi v ljubljanski in mariborski oblasti izvršila morda še v teku letošnje jeseni komasacija, ki bo mnogo malih občin spojila v večje občinske edinice, odnosno izvedla ponekod potrebna zaokroženja občinskih teritorijev.« »Jutro« je na stališču, da naj se pri kmetških občinah izvršijo »potrebna zaokroženja« občinskih teritorijev (ozemlja). Kar se pa tiče mestnih in trških občin, pa takšnega zaokroženja ne sme biti. »Jutro« se je zavzelo za takšne občine, če tudi so majhne ter štejejo okoli 1000 prebivalcev ali še

manj, da ne smejo zapasti komasaciji (združitvi) s kmetškimi občinami. Zakaj ne? »Jutro« je pisalo: »Bila bi največja pogreška, ako bi se takšne občine skušalo utopiti v okolicah z deloma čisto drugimi gospodarskimi in socialnimi interesi. Tu se ne bi pridobilo nič, nasprotno bi se izzvale škodljive borbe, ki bi delasposobnost tako povečanih občin znatno oslabile, a ne povečale.« Torej dvojno merilo: eno za kmeta, drugo za meščana in tržana. Če se združijo kmetške občine, bi to bila po »Jutru« potrebna zaokrožitev, če bi pa se majhne mestne ali trške občine združile s sosednimi kmetškimi, bi to bilo »utopljenje« v okolicah.

»Domovina«.

Nekdanje podeželsko glasilo bivše demokratske stranke je v svoji številki z dne 23. oktobra 1930 objavilo člančič z naslovom: »Vprašanje združitve občin.« V tem člančiču piše med drugim: »Ogromno je narasel v zadnjih letih delokrog naših občin, ko so te postale važen činitelj v državni upravi. Kako površno uradujejo take male podeželske občine, kjer je župan obenem tajnik, vedo prav dobro vsi, ki imajo opravka z občinami. Zato je potrebno, da se spravi v vse občinske uprave temeljit red. To pa je mogoče le, ako bodo na razpolago tudi potrebni krediti, kakršne zmorejo edino velike edinice.« »Domovina« trdi, da male podeželske občine, kjer je župan obenem tajnik, uradujejo površno. Taka splošna trditev ni resnična. Dobro je znano, in to tudi tistim, ki imajo opravka z občinami, da mnogoteri podeželski župan, ki je obenem tajnik, prav dobro uraduje. So kajpada kakor povsod tudi izjeme. Toda trditev, da bi se po malih podeželskih občinah splošno slabo uradovalo ter da bi tamkaj vladal nered, je neresnična in za veliko večino podeželskih županov krivična.

»Domovina« se v tem člančiču obregne ne samo na podeželske župane, marveč tudi na naš list. Tako namreč piše: »Slovenski Gospodar« je trdil nedavno, da so majhne občine v Sloveniji nastale zaradi potrebe in na zahtevo ljudstva, kar pa nikakor ni resnično. Majhne občine so ostanki bivše Avstrije, ki je pod vplivom tedanje

strankarske duhovščine vključ drugačnemu naravnemu razvoju drugod ohranila in celo na novo ustvarila take male občine. Samo omenjeni krogi bi imeli interes na majhnih občinah, da bi lažje uveljavili svoj vpliv.«

Kdor je v »Domovini« zapisal te besede, gotovo ne pozna razmer med našimi kmeti na Slovenskem štajerskem. Abotna je trditev, da naše občine niso nastale »zaradi potrebe in na zahtevo ljudstva«, marveč »pod vplivom tedanje strankarske duhovščine.« Vsak kmet na našem štajerskem se mora takšni trditvi smejeti. Zapisati je mogel takšno trditev samo človek, ki nima niti pojma o zgodovini ljudskega življenja in narodnih bojov slovenskega ljudstva na štajerskem. Trditev »Domovine«, češ, »da samo duhovniki bi imeli interes na majhnih občinah, da bi lažje uveljavili svoj vpliv«, je ravno tako abotna in smešna, kakor prejšnja ter se odlikuje po ravno takšnem nepoznanju razmer. Zabeležili pa smo jo zato, da si jo bo naše kmetско ljudstvo zapomnilo. »Domovina« končuje svoj člančič tako-le: »Pričakujemo, da se državna oblastva ne bodo ozirala na nestvarne ugovore, temveč da bo zakonodajna uredila vprašanje ureditve občin tako, kakor to zahtevajo čas in potreba. Z ustvaritvijo velikih občin pa se bo zboljšal tudi ves stik ljudstva z oblastvi in bo lažje doseči napredek dežele.« Pripombe k tem besedam ne dostavimo, prišla pa bo prilika, ko bomo to storili.

Županska zveza.

Županska zveza v Ljubljani je v vprašanju občin, zlasti njih združitve, poslala notranjemu ministrstvu spomenico, v kateri med drugim pravi:

Važno pa je vprašanje, kako naj se izvršuje združevanje občin.

Gotovo je, da se združitve ne more izvršiti na mah, ampak da je treba to storiti postopoma po vsestranskem in resnem preudarku, po zaslišanju in ob sodelovanju raznih prizadetih činitelj, med temi tudi Županske zveze.

Zato si dovoljuje Županska zveza predvsem prositi in predlagati:

1. Ministrstvo izvoli poslati zvezi novi osnutek zakona o občinah, da ga prouči in se izjavi o njem.

2. Ministrstvo izvoli poslati Županski zvezi tudi načrt o pregrupaciji občin, preden se namerava preiti k začetku združenja.

K postopanju samemu pa si dovoljuje predlagati Županska zveza nastopno:

a) Ko postane zadeva aktualna in bodo sodelovali pri izvrševanju združevanj v prvi vrsti gotovo okrajni načelniki kot najboljši poznavalci občin svojega okraja, naj le-ti vselej in v vsakem primeru nameravane združitev zaslišijo župane prizadetih občin, odnosno občinske odbore. Saj so si nemalokrat interesi sosednjih občin ali celo poedinah krajev popolnoma nasprotni. Zato je iskati ne le združevanja, marveč tudi popolnega soglasja po dejanskih razmerah.

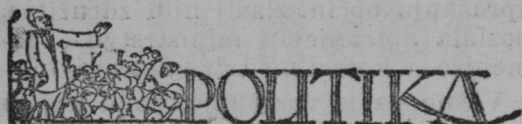
b) Glede končnih pregledov o združevanju občin naj se da pristojnim banom najdalekosežneje pooblastilo, ako se že ne bi prepustila izvršitev banovnam samim. — Tudi banska uprava naj bi se poslužila pri tem Županske zveze kot posvetovalnega organa.

c) V vsakem primeru naj bi se upoštevala zemljepisna lega naših občin. Zlasti naj za obseg občin ne bo mero-dajno število prebivalstva, ampak naj se upoštevajo le ozemne razmere. Zato naj se izpremembe občin po obsegu izvršujejo res le po krajevnih potrebah in možnostih.

Naše občine so nastale iz krajevnih individualnih razmer. — Velike občine so prikladne pač za goste naseljene kraje, ne pa za razsežne, hribovite in redko naseljene kraje z razkropljenimi hišami, naselji in posameznimi velikimi posestvi. Tam pač ne more biti mero-dajno število prebivalstva, ker bi se take občine mogle upravljati iz središča le z ogromnimi stroški.

č) Važno je dalje vprašanje, kako li spraviti v sklad in urediti meje političnih občin s farnimi (župnijskimi) mejami in mejami šolskih okolišev. — Tu bi bilo treba gledati na to, da se bodo meje krile in da župnije po možnosti ne bodo segale v druge občine, kakor tudi da bodo šolski okoliši prav tako v območju političnih občin, tako da bodo občine vzdrževale res samo tiste šole, ki so na njihovem ozemlju.

K temu pripominjamo, da so farne meje neizpremenljive, da se bodo torej pri pregrupaciji občin morale ravnati občinske meje po njih in ne meje župnij po občinah.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Agrarna posvetovanja v Bukarešti. Posvetovanja osmih agrarnih držav v Bukarešti so bila zaključena dne 22. t. m. Na tej konferenci je bilo urejeno sodelovanje osmih držav: Bolgarske, Estonske, Madžarske, Letonske, Poljske, Rumunske, Čehoslovaške in Jugoslovanske, ki so se že enkrat posvetovale v Varšavi glede oblaženja gospodarske krize. V Bukarešti je bil izde-lan pravilnik stalnega odbora za pro-učavanje kmetijstva in odobrena sred-stva, s pomočjo katerih bi se mogla u-blažiti gospodarska kriza.

DOBRO manufakturno **BLAGO**
kupite po najnižjih cenah pri

M. E. ŠEPEC
Maribor Grajski trg 2 1322

Vohunska afera na Rumunskem, o kateri smo že poročali zadnjič, zavze-ma vedno širše kroge. Vohuni v korist ruskim sovjetom so imeli v bukreš-kih bankah naložen denar, ki je sedaj zaplenjen. Stanovali so v razkošnih stanovanjih, razpolagali z avtomobili, razmetavali denar in silili ter se uri-vali v vedno višje družabne kroge.

Nad vse drzna izjava avstrijskega politika. Bivši avstrijski kancelar dr. Schober, nosilec list meščanskega blo-ka, je imel na Dunaju med visokošol-skimi volilci predavanje in je pripove-doval tudi o svojih potovanjih kot kancler v London in Pariz. Povdaril je, da so mu Angleži in Francozi za-merili, ker gradi Avstrija Italiji in Madžarski v prilog vojaško važne no-ve cestne zveze. Te francosko angleške očitke je zavrnil on, tedanji kancelar, dr. Schober z besedami: »Vrnite nam Maribor, pa bosta Koroška in Štajerska imeli zvezo in novih cest ne bo treba.« To Schoberjevo izjavo si moramo vsi ob severni meji dobro zapomniti!

Avstrijski proračun za leto 1931 zna-ša 17 milijard dinarjev.

Nemški parlament odgođen. Dekla-racija Brüningove vlade je bila vzeta na znanje s 318 proti 226 glasom in sprejet vladni predlog o pokritju dr-žavnih dolgov s 325 proti 237 glasovom. Proti vladi so glasovali: narodni so-cijalisti, komunisti, nemški nacionalci in stranka podeželskega ljudstva. Zgoraj navedeno glasovanje pomenja veliko zmago Brüningove vlade. Po burnem prerekanju z narodnimi soci-jalisti je sprejela zbornica predlog o odgoditvi zasedanja parlamenta do 3. decembra.

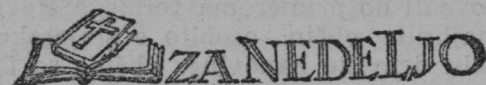
Rusija in svetovna trgovina. Smo že poročali obširno, da izvažajo Rusija žito, doma pa je pomanjkanje kruha. Sov-jeti nadaljujejo izvoz žita ter lesa, ki ju prodajajo na svetovnem trgu po ne-verjetno nizkih cenah. V prihodnjih tednih bo vrgla Rusija na svetovni trg še 2 milijona ton žita in do spomladi še nadaljnih 6 milijonov ton. Z denar-jem, katerega prejmejo sovjeti za pro-dano žito, krijejo komaj prevozne in trgovske stroške. Kljub nizkim cenam jim je izvoz v korist, ker so pobili kon-kurenčno možnost vseh poljedelskih držav. Kakor pri žitu je tudi glede iz-voza ruskega lesa. Sovjeti so organizi-rali v severni Rusiji ogromna lesna podjetja za izkoriščanje gozdnega bo-gastva, ki imajo na razpolago vsa sred-stva. Da so pomnožili število gozdnih delavcev, je bila izvršena mobilizacija kmetov, ki morajo sekati in obdelovati les zastonj. Cene ruskemu lesu so tako nizke, da je vsaka konkurenca nemo-goča. Rusija je znižala lesne cene za 20% pod svetovno ceno. — V onih dr-žavah, ki hočejo radi zgoraj omenjene sovjetske izvozne politike bojkotirati rusko blago, bodo ukinili boljševiki prodajo vojaških predmetov. Nadalje bodo ukinili ali zelo znižali uporabo pristanišč, železniških prog in prevoza.

Posebno pa še bodo sovjeti uvedli o-mejitev izvoznih predmetov, ki je na-menjen tem državam. Nadzorstvo nad rusko trgovino doma in v inozemstvu vodi čeka (tajna policija), za koje raz-množitev so žrtvovali boljševiki v zad-njem času 60 milijonov rubljev.

Indijska posvetovanja v Londonu bo otvoril angleški kralj dne 12. novem-bra. Posvetovanj se bo udeleževalo 100 odposlancev. — Angleški parlament je bil odprt dne 28. oktobra s kralje-vim govorom, ki je vseboval zakono-dajni program tokratnega zasedanja zbornice.

V Braziliji je zmagala revolucija. Re-volucionarji so zasedli brez preliva-nja krvi mesto Rio de Janeiro. Prejš-nji predsednik je odstopil. Novo vlado bo sestavil general de Castro.

Grozovitost kitajskih komunistov. Kitajske komunistične čete so poklale v okolici Nančanga 60.000 oseb. Div-jaki niso pobili le zajete oddelke vlad-nih čet, ampak tudi vse civilno prebi-valstvo.

Zunanji misijoni.

II.

V južno Ameriko

so prodrli misijonarji od zapada, vzho-da in severa. L. 1533 je bilo osvojeno kraljestvo Inkov (Ekvador, Peru, Bo-livija, Čile), pokrajina zlata. Cele reke evropskih pohlepnežev po zlatu so se razlile v to neizmerno deželo in za-grešile nepopisna grozodejstva. Le z največjo težavo so pridobili misijo-narji domače prebivalstvo Inkovega kraljestva zlata za krščanstvo. Cilj pokristjanjenja je bil dosežen z usta-novitvijo samostanov, škofije in vse-učilišča v Limi in izobrazbo domače duhovščine. V sredini 18. stoletja je bil Peru že krščanski. Enak je bil raz-voj krščanstva tudi v Ekvadorju. Tu-kaj so otvorili jezuiti leta 1621 vse-učilišče v Kvito in so ustvarili ob zgo-rajnem delu južnoameriškega veleto-ka Amaconas znamenite indijanske redukcije. Že leta 1541 so prišli domi-nikanci v Čile, sledili so jim minoriti in pozneje še jezuiti. Nepristani boji Špancev z domačini so ovirali misi-jonske uspehe do sredine 17. stoletja. Na ta način je ostal en del pokrajine Čile poganski.

V razsežnih pokrajinah podkraljest-va Nova Granada (Columbija, Vene-cuela) so delovali: dominikanci, avgu-štinci in jezuiti in so dosegli do konca 18. stoletja pokristjanjenje ondotnega prebivalstva. Tukaj sta razvijala vse-ga obučevanja vredno misijonsko de-lavnost svetnika: dominikanec Lud-vik Bertrand († 1581) ter jezuit in apo-stol zamorcev Peter Klaver († 1564). Tukaj so bili osnovani samostani raz-nih redov, dobrodelni zavodi, šole in visoka šola v Santa Fe de Bogota.

Še le leta 1664 so lahko pričeli delo-vati z uspehom jezuiti v Francoski Guyani, med tem ko se je storilo v ho-

landskem ter angleškem delu Guyane za misijone zelo malo.

Od leta 1500 so bili na delu za spreobrnjenje ljudožrskih Braziljancev — frančiškani. Braziljanski misijoni so se povzdignili še le po prihodu jezuitov leta 1549. Leta 1553 je postala Brazilija jezuitska provinca in je bila ustanovljena prva škofija leta 1550. Po Braziliji je krščanstvo naglo napredovalo kljub temu, da so bili jezuiti večkrat pregnani, ker so se zavzemali za Indijance.

V La Plata deželah (Argentina, Urugvaj in Paragvaj) so pričeli z misijoni frančiškani leta 1531 v Buenos-Aires in od tamkaj ob reki navzgor. L. 1554 je bila ustanovljena škofija Assumption (Vnebovzetje). Pravi apostoli teh pokrajin so postali koncem 16. stoletja jezuiti. V boju s pohlepniimi španskimi naseljenci so dosegli leta 1610 to posebnost, da so se smeli spreobrnjenec zbirati in naseljevati v popolnoma prostih naselbinah, ki so plačevale španski vladi le nekako najemnino. Najbolj znane od teh prostih indijanskih naselbin so redukcije v Paragvaj, republika pod vodstvom jezuitov, katere razven misijonarjev ni smel prestopiti nobeden Evropejec. Tukaj so živeli Indijanci kot dobri kristjani v zadovolju ter nemoteni sreči, ganljivo udani zaščitnikom-jezuitom! Pregnanje jezuitov je oviralo popolno pokristjanjenje teh krajev.

Severna Amerika.

V začetkom 17. stoletja ustanovljenih angleških kolonijah severne Amerike je bil zastopan katolicizem le v naselbini Maryland, katero je poklical v življenje katoliški angleški lord Baltimore leta 1634. Vladala je tukaj verska svoboda, dokler niso zlezli na površje protestanti in je vlada preganjanja katoličane do leta 1770. Na spreobrnitev črnih sužnjev v teh pokrajinah ni bilo niti misliti.

Po španskih naselbinah: Florida, Teksas in Nova Meksika so vlade le malo podpirale misijonsko delo, sosodne angleške kolonije so ga celo ovirale, kjerkoli jim je bilo to mogoče. Uspehi misijonov so bili po teh pokrajinah veliko manjši nego v južni Ameriki.

Od leta 1600 so kolonizirali Francozi kraje ob Lorencu reki ter krog velikih jezer severne Amerike in so osnovali Novo Francijo. Takoj se pojavijo tukaj frančiškani kot misijonarji, tem so sledili tudi jezuiti in drugi moški ter ženski redovi. Kljub neprestanemu sovražstvu napram pokristjanjevanju od strani Angležev se je vendarle razširilo krščanstvo ob spodnjemu delu Lorencu reke in ob jezerih med Huroni. Med nepopisno groznimi mukami so umrli kot mučenci jezuiti: Brebeuf, Labmaut in Joques, ki so delovali med Irokezi. Slednjič po ogromnih žrtvah je bil tudi ta divji narod pridobljen krščanstvu. V letih 1670/4 je bila osnovana prva škofija Quebec. Težke zapreke je napravljala Nova Anglija misijonom z uporabi med še poganskimi narodi in v 18. stoletju z vednimi boji, kojih posledica je bilo zavojevanje

francoskih kolonij od Angležev. Zdaj so se začeli zmagovalci truditi, da bi te pokrajine poprotestantili in so preganjali katoličane, dokler ni prišlo l. 1774 do proglasitve verske svobode. Iz Kanade se je vršilo krščanstvo ob reki Mississippi in so bile spreobrnjene pokrajine Illinois, Arkansas in Louisiana. Tudi tukaj so bili glavna zapreka naglemu prodiranju krščanstva Angleži.

Afrika.

Otoki Atlantskega Oceana, Azori, Kanarsko otočje in Kapverdski otoki so postali kmalu krščanski, na La Reunion in na Mavriciju so bila ustanovljena cvetoča misijonišča. Med mohamedanci severne Afrike so prejemale minoriti in dominikanci mučeniške krone, dosegli pa niso nobenih omenka vrednih uspehov. Morali so se zadovoljiti s tem, da so skrbeli za krščanske sužnje.

V Egiptu

se je razvila s sodelovanjem jezuitov z rimsko cerkvijo združena koptska

cerkev. Glede kraljestva Abesinija je bilo videti, da bo sledilo po isti poti. Leta 1626 je bila katoliška vera proglašena za državno, potem ko se je spreobrnila kraljevska rodbina in veliko prebivalcev, kmalu pa je sledil izgon misijonarjev, preganjanje katoličanov in ves trud misijonarjev je bil zastonj.

Lepi uspehi so bili doseženi vključno morilnemu podnebjju ob afriški zapadni obali, kjer so delovali: dominikanci, kapucini ter jezuiti. Škofije: Sv. Tomaž, Angola ter Angora so bile osnovane že v 16. stoletju, in pokristjanjena obala Zgornje ter Nove Guineje. — Tukaj je bilo ustanovljeno razsežno krščansko kraljestvo ob reki Kongo. S propadom portugalske pomorske sile so izginila tudi cvetoča misijonišča. Portugalci so zadrževali, dokler so le mogli, v te kraje dostop tujim misijonarjem.

Molitve po maši z novim besedilom, kakor ga določa novi katekizem, so izšle v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Cena dosedanja.

Pozor! Pozor!

Nagrade v vrednosti po
50.000 dinarjev prinese

RADION
nagradna naloga
onim, ki
bodo rešili
nalogo

Pojdite takoj k svojemu
trgovcu, da Vam da karto
za sodelovanje pri nagrad-
ni nalogi in točne pogoje!

V severnih državah Amerike je po statističnih poročilih 28.558.048 katoličanov. Na Čikago odpade dober milijon s tisoč duhovniki, Newyork ima poldrugi milijon katoličanov z 1100 duhovniki. Vseh duhovnikov je v Sev. Ameriki 16.000 svetnih in 6000 redovnih. Farnih šol ima Cerkev doslej okrog 6500, v katoliške šole pohaja blizu 2 milijona katoliških otrok. Katoliških univerz je v Severni Ameriki 10, 15 seminarjev, 60 kolegijev, 150 srednjih šol za fante in 100 za dekleta.

NOVICE

Duhovniška imenovanja in spremembe. Za dekane so imenovani: Jože Krohne, župnik v Podsredi, za kozjansko dekanijo; Pavel Žagar, stalni vikar v Novicerkvi, za dekana dekanije Nova cerkev in Jožef Krančič, župnik na Ljubnem v Savinjski dolini, za gornjegrajsko dekanijo. — Nadalje sta imenovana Alojzij Drvodel za kaplana k Sv. Lovrencu na Pohorju, in Anton Radanovič za kaplana pri Sv. Antonu v Slov. gor. — Anton Rataj je premeščen iz Gornje Lendave v Cankovo, Jakob Safošnik pride v Gornjo Lendavo, Anton Somrek iz Bizeljskega v Stari trg, Franc Glavnik od Marije Snežne na Bizeljsko.

Imenovanje mariborskega stolnega župnika in škofovega tajnika. Za mariborskega stolnega župnika, kanonika in dekana za levi Dravski breg je imenovan dosedanji škofov tajnik gospod monsignor Miloš Umek. Za škofovega tajnika je imenovan korni vikar Jurij Lebič.

Dva uboja v dveh dneh. Dne 20. oktobra t. l. so našli v listnjaku želarja Konrada Janeza v Malem vrhu, župnija Sv. Ana v Slov. gor., posestniškega sina Kaučič Rudolfa iz Sp. Žerjave mrtvega. Vzrok smrti bo dognala obdukcija. Baje je bil med mrtvim in nekaterimi fanti prejšnji večer prepir. Kot osumljence so privedli v zapore okrajne sodnije pri Sv. Lenartu Bauman Rudolfa in Antona, Ozvald Ivana ter Kranar Ferdinanda. — Dne 21. oktobra so delali fantje pred hišo želarja Vogrin Franca v Vanetini, župnija Sv. Anton v Slov. gor. nemir. Le-ta jih je šel mirit, pri tem pa dobil tako močen udarec po glavi, da je umrl. Zapustil je tri odrasle hčere. — Kažejo se zopet posledice zavživanja šmarnice. Resen opomin, da se ta strup prej ko mogoče odpravi popolnoma!

Gvetoče vijolice z vrta je poslal uredništvu »Slovenskega Gospodarja« naš gospodarski sotrudnik g. Jože Vezjak od Sv. Petra pri Mariboru.

Avtomobil v drog in drog po žrtvi. Prekmurski revež Štefan Bunderle iz Kuzme se je v nedeljo dne 19. oktobra srečno ognil prvemu avtomobilu. Takojšnji prihod drugega ga pa je zmedel, da je skočil preplašen pred avto in od tam v jarek. Vse to se je doigralo tako naglo, da šofer ni mogel presoditi položaja, je zadel ob brzozjavni drog, ki se je odlomil, padel po Bun-

derlu in ga težko poškodoval. Poškodovanega so prepeljali v bolnico v Mursko Soboto. Avtomobil je trpel le neznatno.

Vlom. Doslej še neodkrit uzmovič je vlomil v glavno tobačno zalogo v Brežicah, iz katere je odnesel 16.000 Din v gotovini in tobaka za 4000 Din.

Obesil se je v Rakičanu v Prekmurju v svoji hiši stari Cizelj. Vzrok samomora — obup!

Kot žrtev medvojnih ran in bolezni je preminul na kozolcu v Rimskih toplicah 45letni posestniški sin Karel Zupan.

Strašna rudniška nesreča v Nemčiji. Dne 21. t. m. zjutraj se je zgodila v Viljemovem rovu, v premogokopu Anna II. pri Arlsdorfu v bližini nemškega mesta Aachen ena največjih rudniških nesreč, kar jih je doživela Nemčija. Vzrok strahovite eksplozije, ki je zahtevala na stotine smrtnih rudarskih življenj, po mnenju strokovnjakov ne bo pojasnjen. Preiskovalna komisija je ugotovila, da je ostalo skladišče dinamita nedotaknjeno. Očividci pripovedujejo, da je oznanil nesrečo strašen pok, katerega je spremljal potres. Nato se je dvignil nad premogokopom Anna II. ogromen oblak dima. Dim in prah sta zakrila vso okolico v neprodirno temo. Ko so se oblaki dima nekoliko razkadili, je bilo razločiti strašno razdejanje. Eksplozija je porušila vsa obrtna poslopja. Razvaline je objel ogromen plamen, ker so goreli preostanki porušjenih poslopij. S ponesrečenimi rudarji je ostala k sreči telefonska zveza, po kateri so poročali o svojem položaju. Pozorišče podzemeljske žaloigre so takoj obkolili orožniki in gasilci. Število žrtev znaša 267 mrtvih rudarjev. V rovih se nahaja še nekaj žrtev, kakor tudi pod razvalinami upravnega poslopja. V bolnici je več nego 140 težko ranjenih rudarjev in uradnikov, od katerih so nekateri tako poškodovani in zastrupljeni s štrupenimi plini, da jih bo umrlo še precej. Iz rogov so potegnili 251 trupel, 16 rudarjev je umrlo v bolnici.

Že zopet rudniška nesreča v Nemčiji Preostali za žrtvami v Arlsdorfu si še niso obrisali prav solz, že se je zgodila dne 25. oktobra v rovu Maybach zopet eksplozija jamskih plinov. Rudniška nesreča je zahtevala 100 smrtnih in ravno toliko zasutih žrtev. Krivda za ponavljajoče se nesreče v nemških rudnikih zadene vodstva posameznih rogov, ki posvečajo premalo pazljivosti varnosti rudarjev.

Ženske — zastrupljevalke. V našem listu smo poročali že obširno o madžarskih zastrupljevalkah, ki so pošiljale neljube jim osebe s pomočjo arzenika (mišnice) v večnost in sicer nemoteno več let. Prva partija nečloveških zastrupljevalk je že bila obsojena. Dne 14. oktobra je pričela v Szolnoku na Ogrskem obravnava proti zadnjim zastrupljevalkam. Na zatožni klopi je tokrat 9 žensk in sicer med 50. in 70. letom. Obtožene so, da so zastrupile z mišnico svoje moške pred 3 in 4 leti. — V Lincu v Avstriji je pričela te dni porota proti 70letni kmetici Mariji Lonsing. Starka je obtože-

na, da je smrtno zastrupila daljno sorodnico, 20letno Terezijo Leitner, njenemu možu pa stregla po življenju. Starko je dovedel do zločina pohlep po premoženju. Lansko leto je prodala svoje posestvo svoji strežnici Tereziji Leitner in njenemu tedajnemu ženinu. V prodajni pogodbi si je izgovorila, da jo mora mladi par preživeti. Po poroki sta mlada dva prevzela imet je. Pozneje je postalo starki žal, da ni dobila več za posestvo in je začela mlada dva smrtno sovražiti. Ko sta se vrnila nekega dne mož in žena s polja, jima je ponudila starka vrč z moštom, ki je bil pomešan z mišnico. Mladi kmet, ki ni pil veliko, je okrevaj; Terezija Leitner je umrla po treh dneh med groznimi bolečinami.

Prvi brzozjav v Evropi in preko Atlantskega Oceana. Prvi brzozjav je poslal pred 97 leti nemški profesor Gauss svojemu tovarišu Webbru. Zvezala sta v Göttingen v Nemčiji magnetični zavod vseučilišča s fizikalnim kabinetom z dvema bakrenima žicama, ki sta bili razpeti na drogih preko streh in skupaj dolgi 3000 m. S to napeljavo sta se sporazumevala elektromagnetno tako, da je vtaknil Gauss ali Weber magnet v ovitek ali ga pa ven potegnil, in ta ovitek je bil v zvezi z žično napeljavo. Potrebna je bila samo še ena žica ter upeljava Morsejevih pismenk. 25 let za tem so že lahko brzozjavili preko morskih daljin. Do prve brzozjavke preko Atlantskega Oceana je prišlo, ko je srečala angleška ladja »Agamemnon« američansko »Niagara« na Oceanu dne 29. julija 1858. Obe ladji sta vozili seboj kabel. Ko so konca obeh kablov zvezali, je odposlala prvi brzozjav iz Evrope v Ameriko angleška kraljica Viktorija na naslov predsednika Združenih držav Buchanana. Prvi kabel je držal komaj 14 dni, nato se je pretrgal in izginil v globokine. Še le leta 1866 se je posrečilo položiti stalni kabel preko Atlantskega Oceana. Danes se je mogoče sporazumeti s celo zemljo — brez žice!

Pes ministra Thomsona. Angleški minister za letalstvo Thomson je tudi med smrtnimi žrtvami zrakoplova »R 101«, ki je eksplodiral in zgorel pred tedni na Francoskem med vožnjo iz Anglije v Indijo. V Londonu pripovedujejo sedaj to-le: Minister je imel malega psa, ki mu je bil zelo udan. Pes je bil gospodarju izredno zvest in ga je spremljal večkrat na poletih. Onega dne zjutraj, ko bi naj bil pričel usodopolni polet, je bil pes izredno nemiren. Žival ni hotela jesti in je tulila brez vsakega vidnega vzroka. Ko se je minister poslovil od svojcev, se je obrnil še do psa z besedami: »Ti se boš peljal z menoj!« Pes je začel lajati v ministra, česar poprej ni nikoli storil. Potem se je skril in se je zopet prikazal, ko se je bil minister že odpeljal z zrakoplovom v — smrt.

Pretkan goljuf. Policija v Parizu je spravila te dni na varno pretkanega goljufa v osebi Ben Humum iz severoafriškega mesta Tunis. Ben Humum je zakrivil med več manjšimi goljufijami ter sleparstvi tudi ti le dve veliki lopovščini: Posrečilo se mu je, da si je

pridobil zaupanje bivšega marokanskega sultana Mulay Hafida, ki živi v prognanstvu v pariškem predmestju. Sultan mu je naročil, naj mu proda avto. Prejel je od Bena Humuma menico, a nikdar denarja. Lopov je sultanov avtomobil enostavno zastavil. — Drugič je telefoniral pariškemu trgovcu z dragulji in mu naznanil, da želi predstojnik policije videti zbirko dragih kamnov, da bi izbral in kupil enega svoji ženi za god. Samoposebi je bil trgovec takoj pripravljen, da se je podal z dragulji na policijo. Tukaj ga je pričakal goljuf v predstojnikovi predstobi, ga potolažil z nekaj minut počakanja, mu odvil zbirko in izginil z ogromnimi dragocenostmi za vedno.

Redek prijatelj. V celi Evropi je najbolj znana igralnica v Monte Carlo na južnem Francoskem. Veliko igralcev je že našlo tukaj srečo, še več jih je bilo pri igri ob premoženju in so zaključili svoje življenje s samomorom, ki je v Monte Carlo nekaj vsakdanjega ter samoobsebi umevnega. Pred kratkem se je doigral v Monte Carlu ta le redki slučaj: Že nekaj dni je zasledovala pri igranju mladega oficirja nesreča. Neprestano je le izgubljal in nekega večera, ko so romali zadnji ostanki njegovega premoženja v tuj žep — je zapustil čisto obupan igralnico. Videti je bilo, da je zgubil vladno nad samim seboj. Uničeni častnik se je podal v malo kavarno, da bi si umiril s črno kavo živce za pisanje poslovnih pism na sorodnike. Po njegovem prepričanju je bil edini izhod iz zagate — samokres. Ko je sedel čisto obupan pri mizi, se mu je približal Indijec in ga nagovoril z besedami: »Slutim, kaj se vam je pripetilo. Že z vašega obraza je čitati, da ste se odločili za dejanje, ki se ne da več popraviti v življenju. Ker sem odločen nasprotnik samomora, vam hočem pomagati radevolje. Moja pomoč vam je na razpolago le pod enim pogojem: Obljubiti mi morate, da ne boste nikdar več igrali.« Oficir mu je dal roko. Nato je izlekel Indijec dva nova bankovca po 100 frankov in jih ponudil svojemu novemu prijatelju. Ustala sta oba, se podala v igralnico in Indijec je svetoval častniku: »Stavi 100 frankov!« Oficir je dobil. Drugi nasvet se je glasil: »Stavi na rdečo barvo!« Zopet dobiček. Nato je Indijec prestal nekaj časa z nasvetom in znova pošepnil oficirju: »Stavi najvišjo svoto na pet!« Baš ta številka je zadela in izpraznila blagajno igralnice v Monte Carlo. Nato je potrkal Indijec mladega prijatelja po rami in je zapustil dvorano. Niso videli več oskubeni igralci ne oficirja in ne skrivnostnega Indijca.

Prvo zračno jahto (majhen in razkošno opremljeni zrakoplov) je zgradil v Ameriki Anton Heinen, svoječasi vodja »Zeppelina«. Nova zračna jahta je dolga 35 m, v gondoli je prostora za 4 osebe, tehta le 800 kg in se lahko poljubno spusti na tla in ni navezana na pristajni stolp, kakor velike zračne ladje.

Največji meteor na svetu bodo raziskali s pomočjo letala. Ruski letalec Čuhnovski je že znan našim čitate-

ljem iz časa, ko je pomagal reševati ponesrečeno Nobilovo ekspedicijo proti severnemu tečaju. Čuhnovski bode letel s profesorjem Kulikom v kraje ob sibirski reki Jenisej k največjemu meteorju na svetu, ki je padel z neba leta 1908 in katerega bi naj profesor Kulik znanstveno raziskal. Meteor leži v sibirski sneženi puščavi in radi tega se mu niso mogli doslej temeljito približati znanstveniki. Sibirski meteor je največji, kar jih je kedaj padlo z neba na zemljo. Do padca sibirskega meteorja je veljal za največjega meteorit, ki je padel na Grönlandijo in tehtal 30.000 kg. Vendar je ta meteorit pritlikavec v primeri s sibirskim tovarišem, ki tehtal okroglo 80.000 ton. Padec sibirskega meteorja je povzročil tako silen potres, da so popadali ondodni prebivalci v okolici 200 km na tla. Tračnice sirske železnice v oddaljenosti 500 km so se pretrgale vsled tega potresa. Kamen je izkopal v zemljo žrelo, ki meri v premeru 2½ km. Globočine velikanske izdolbine doslej niso mogli izmeriti. Profesor Kulik je napravil poizkus izmerjenja globokosti brezuspešno leta 1921 in 1927 in sedaj se bo podal v aeroplanu na raziskovanje največjega meteorja.

Mučnik znanosti! Dr. Chr. Deetjen v Baltimoru v Severni Ameriki je že skoro celo svoje zdravje položil na oltar znanosti. Pri neumornem raziskovanju takozvanih Roentgenovih žarkov se je namreč ponovno zastrupil, in moral se je podvreči operaciji za operacijo. Nedavno se je izvršila zadnja operacija nad njim, kjer so mu odrezali roko. Ni pa Dr. Deetjen edini, ki se je v tem pogledu žrtvoval za dobrobit človeštva. Neki drugi, dr. Baetjer, je tudi že prestal 75 operacij in ima samo eno oko še in štiri prsti na roki mu manjkajo. Tudi še nekaj drugih pomnožuje to število mučnikov za znanost.

Ubit od samomorilca. Na izredno čuden način je bil te dni ob življenje njujorški bankir Alfred Kornsdörfer. Sedel je v svojem avtomobilu, ki je stal pred Equitable Building, ki je najvišji nebotičnik v Newyorku. Naenkrat so zagledali na oknu 30. nadstropja moža, ki se je pognal v globočino. Samomorilec je priletel slučajno na streho spodaj stoječega avtomobila. Telo samomorilca je prebilo streho in ubilo v avtomobilu sedečega bankirja. Da je bil tudi samomorilec pri priči mrtev, je samoposebi umevno.

Millionarjev harem. V Lagos v Nigeriji v osrednji Afriki je umrl tje kaj priseljeni Irec Doberty, kojega skupno premoženje so precenili na 600.000 angleških funtov. Po zapuščini bo pripadlo to ogromno premoženje 16 zamorkam in njunim 50 otrokom. Zamorke so bile žene Irca, ki je živel po navadah premožnih črncev.

Polovica današnjih 25letnih mladencev bo dosegla starost 70 let. Kakor so zavarovalniške družbe za življenje v Ameriki izračunale iz statistik, je povprečna dolgotrajnost človeškega življenja znatno višja, kakor je bila pred leti. Dočim je bila povprečna človeška starost pred par desetletji določena na

Samo 172 Din
močno izdelani boks čevlji!

Samo 149 Din
močni, podkovani čevlji iz kravine!

Samo 163 Din čevlji iz teletine — pristno domače delo!

Razpošilja
Trgovski dom Stermecki, Celje št. 24

Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar.
Zahtevajte takoj novi, veliki, ilustrirani cenik, katerega dobite zastoj! 1004/1

48 let, je danes ta poskočila na 58 let. Dalje izmed vsakih 100 mladeničev, danes pri 25 letih, lahko pričakuje 50, da bodo živeli do 70. leta; izmed tistih pa, ki so stari danes 50 let, pa jih bo dočakalo med stotimi 70. leto 36. — Umrljivost pri moških je večja kakor pri ženskah in sicer je vzrok, ker pač moški več dela.

Molčeči svetnik. Indijskega »Sadhu« iz pokrajin ob Himalaja pogorju častijo kot svetnika, ker že ni spregovoril 20 let niti ene besede. Te dni je obiskal svoje učence v indijskem glavnem mestu Kalkutta. Na kak način občuje ta molčeči svetnik s svojimi učenci, ni znano.

Najbolj moderno zdravilišče so dogotovili v Aix le Bains na južnem Francoskem. Na sredini moderne zgradbe je stolp, na katerem je 27 sob, ki tehtajo 100 ton in te sobe suče motor celi dan tako, da imajo bolniki v njej neprestano solnce. To najmodernejšo zdravilišče je znamenito delo francoskega arhitekta Farde.

Specijalist za ženske bolezni in porod dr. Ipavc Benjamin v Mariboru zopet ordinira od 9. do 11. in od 3. do 4. ure v svojem sanatoriju v Tomšičevem drevoredu (prej Kokošinekovem drevoredu) št. 238 na koncu Prešernove ulice, ki se začenja pri Turadovi veletrgovini na Aleksandrovi cesti.

1159

Doraščajoči mladini nudimo zjutraj čašico naravne »Franz Josefove« grenčice, ki doseže radi tega, ker čisti kri, želodec in čreva pri dečkih in deklicah prav znatne uspeha. V otroških klinikah se uporablja »Franz Josefova« voda že pri malih največ težko zagatenih bolnikih. »Franz Josefova« voda se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

*

Moskva brez krinke.

V kratkem bo izšla na Dunaju obširna knjiga »V kraljestvu rdeče zvezde«. Ruski grof begunec Czekersky je objavil iz te knjige naslednje omenke vredne beležke:

Vlak postoji v Moskvi. Skočim kakor fantin iz vagona in hitim proti izhodu. Moram se premagovati, da mi ne uide od radosti glasnejši vzklík. Po desetih letih zopet v Moskvi... Moje veselje ni dolgotrajno. Že na trgu pred kolodvorom vidim, da ni vse v redu. Vse umazano in križem kraž. **HITLA**

naprej v mesto, vse umazano, hiše že dolgo ne popravljene. Upanje, da bo v mestu boljše, se je razblinilo. Žene me naprej radostno čustvo zopetnega svidenja z domovino. Hočem videti vse tuge, kjer sem bil pred desetimi leti. To je moskovska glavna ulica! Trgovine, nič kakor trgovine, niti ene od starih trdk; napisi se glasijo: »Komunar«, »Konzumna družba«, »Rdeča prešnja« itd. Vsa izložbena okna so razbita, po izložbah je videti prazne škatle za kavo in konzerve. Po trgovinah ni blaga in ne prometa.

Lačen sem. Grem v razpečevalnico jedil; restavracije v našem smislu so v Moskvi redkost. Prvo, čemur se začudim, je, da sedijo natakariji okrog skupne mize. Nad to mizo je tabla z napisom: »Miza je samo za osobe«. Sedem, zunanost jedilnega orodja obeta dobro kosilo, pogled na jedilni list mi prežene vsako upanje. Nobenega mesa, samo ribe in ... kaka draginja! Ena porcija juhe stane 35 kopejk (8 Din), riba 2.50 rublja (36 Din), čaša pive 60 kopejk (14.40 Din). V prvem trenutku sem bil prepričan, da sem zašel v najbolj drago krčmo, a to ni bilo res. Pri jedi mi je naročeno skoro običajno v grlu.

Po kosilu grem proti Kremlju. Pred Kremljem stoji na Rdečem trgu Lenina grobnica, katero prezidavajo. Hočem si ogledati vladno palačo Kremelj, a vstop je prepovedan! Naprej! Cele množine potnikov, resnih izrazov na izstradanem obrazu, brez smeha, postajajo pred praznimi trgovinami. Takoj mi pade v oči, da so ljudje tako slabo oblečeni. Vse je zavito v dežne plašče. Zvečer se mi je ponudilo 15 deklet in to za košček kruha ali iz »ljubezni do umetnosti«.

Ves utrujen poiščem hotel. Sobe nakazuje stanovanjski urad, me poduči vratar. Torej brzo na stanovanjski urad. Po dolgem čakanju dobim dve nakaznici, eno za hotel »Savoy«, drugo za hotel »Orient«. Peljem se s tramvajem, ki je napolnjen. Čakam, da bode prišla sprevodnica, da bi plačal prevoz nino in opazujem voz. Je nov, domač izdelek, močno izdelan in praktičen. Skoraj bom že na cilju, sprevodnica še vedno ni tirjala od mene denarja. Sedaj še le opazim, da moram sam naročiti pri njej karto. Popravim zamujeno in izstopim. V hotelu me peljejo v nakazano sobo, ki je majhna, a čedna. Ko vprašam po ceni, dobim odgovor: »7 rubljev«. Prestrašen se odstranim in se odpeljem v drugi hotel. Ta hotel je mnogo slabše opremljen, a stane soba le 2 rublja.

Drugi dan nadaljujem ogled mesta. Čim dalje ogledujem Moskvo, tembolj zrem le uničenje. Zidali so malo. So sicer krasna poslopja, a to so le državne pisarne, komisarijati in državne prodajalne. Nekaterne stavbe so še nedozidane, a bodo dosegle prihodnje leto 14 nadstropij in to sta vladna palača in palača čake ali tajne policije.

Iščem kavarno. Pojasnijo mi, da so le še čajnice. Naročim: čaj, klobaso in 2 koščka močnate jedi in plačam za to 28.80 Din. Klobase se nisem dotaknil, ker ni bila užitna.

Nov vozni red

veljaven od 5. oktobra 1930, obsega tudi zimski vozni red avtobusnih prog. — Cena 2 Din (po pošti 2.50 Din, denar poslati naprej). — Trgovci popust. — Naročila sprejema Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Hočem v slavno stolno cerkev sv. Bazilija, ki je bila znana po celem kulturnem svetu kot biser bizantinske stavbene umetnosti. Zaprta! Čitam na pis: (Muzej je odprt le vsako sredo ter soboto od 9. do 6. ure.) Iščem naprej! Ena cerkev je odprta in vidim ljudi, ki hodijo ven in noter. Kaj najdem?! Uradnike, stranke in cele množine starih reči. Ljudje me gledajo začudeno in za hrbtom slišim opazko: »Kaj neki hoče ta tukaj?« Je videti bogat, ker je čedno oblečen. Kaj neki namerava zastaviti? Zašel sem v cerkev, ki je bila spremenjena v zastavljalnico.

V bližini nekdanje cerkve se nahaja trg, hočem si ga ogledati. Tudi tukaj so trgovine pod državnim nadzorstvom, a prazne. Le ob cestah se še trguje. Vsega je dobiti ob cesti, a — cene! Surovo maslo 288 Din 1 kg, meso 120 Din, 10 komadov jaje 56 Din. Ruske konzerve, ki stanejo danes v Avstriji 90 gramov 16 Din, stanejo v Moskvi 84 Din. Stopim v državno trgovino, da bi kupil nekaj za na pot. Zahtevam kruh, surovo maslo, šunko in seveda vse na karte. V Moskvi je dobiti vsako jestvino 12 let po vojni le na karte! — Karte prosta je vodka. Majhna steklenica ruskega žganja vodke stane 56 D.

Povsod sem pa ugledal množice najbolj razcapanih beračev obeh spolov in vsake starosti.

In Evropa? Evropa je slepa, ali pa hoče videti igre, katero uganja Moskva, ki bi pa znala zelo nevarno izpasti za celo Evropo. Boljševiška propaganda ima mogočnega zaveznika v brezposelnosti. Brezposelnost verujejo veriti iz Moskve vedno bolj in bolj, kar se tudi jasno kaže v komunističnem gibanju po celi Evropi. Po Nemčiji in na Angleskem se širita od dne do dne brezposelnost in z njo tudi komunizem. Še celo mala Avstrija trpi pod zlom komunističnega evangelija, ki se širi iz Moskve.

Trgovanje s sužnji.

Pri Društvu narodov v Ženevi je posebna komisija, ki se trudi, da bi iztrebila še vedno obstoječo trgovanje s sužnji. Po poročilih te komisije obstojajo tudi v Evropi na daleč razporedene organizacije glede trgovine z dekleti, ki prodajajo dekline iz vzhodne in južnovzhodne Evrope v Ameriko.

Člani komisije za pobijanje človeške trgovine so odkrili tudi to sramoto da-

našnjih modernih časov, da je v Rdečem morju v bližini abesinske obale otok sužnjev, na katerem ječi v jetništvu na tisoče žensk, deklet in moških, dokler jih ne prodajo za drag denar.

Tozadevno poročilo komisije Društva narodov je nekaj strašnega.

Karavane romarjev v Mekko (glavno mohamedansko romarsko mesto) so bile večkrat napadene od Arabcev. Romarjev niso samo izropali, ampak roparji so odvedli seboj vse ženske. Iz izpovedi nekaterih žen in deklet, katerim se je posrečil pobeg, sledi, da vlačijo arabski tollovaji naropano živo blago na neobljuden otok v Rdečem morju.

Posrečilo se je podkupiti enega trgovca s sužnji in ta je izposloval, da je stopilo nekaj članov zgoraj omenjene komisije na otok sužnjev. Našli so na otoku v skale udolbene oboke, v katerih se nahajajo nalovljene žrtve. S tega otoka prodajajo trgovci nesrečne ženske v javne hiše na južno Francosko in v Indijo. Ugotovljeno je, da so arabska podjetja trgovanja z ljudmi financirana od evropskih trgovcev z dekleti.

Ti krvoloki so se izpozabili celo tako daleč, da so organizirali z velikimi stroški romanja v Mekko in to le radi tega, da so med potjo romarje napadli in ugrabili ženske.

Komisija, ki je vse te grozote proučila, izdeluje za Društvo narodov predloge, s kojih izvedbo bi se že vendar enkrat iztrebilo med kulturnimi narodi suženjstvo!

★

Otok zapuščenih.

Angleški in ameriški milijonarji, razvajeni, bogati postopači, pri katerih ne igra denar nobene vloge, hočejo nekaj videti, kar je videlo doslej le malo ljudi, da lahko pripovedujejo pozneje svojim prijateljem in radovednejšem o izrednostih. Leta 1928 je morala ladja »Franconia« in leta 1929 parnik »Duches of Atholl« obiskati tudi otok Tristan de Cunha v južnem Atlantskem morju, ker je hotela videti večina potnikov pri vožnji krog sveta tudi to posebnost med otoki. V obeh slučajih je bilo izkrcanje nemogoče radi silovitih viharjev, a so doživljajev željni potniki vendar videli otok in nekateri pomorščaki, ki so zapustili parnika v čolnih, so obiskali otok in pripovedovali bogati družbi, kaj so videli in s kom so govorili.

Približno 1500 milj od otoka Sv. Helena, ki je najbližji sosedni ter obljudeni otok, leži od sveta pozabljen pustinja ne le izven linije pomorskega prometa, ampak tudi najbolj drzni ladijski kapitani se ogibljejo skalovja tega otoka, ki je že bilo tolikim ladjam v pogubo. Na otoku prebiva 150 ljudi, ki životarijo siromašno življenje, čakajo mesece, da cela leta, dokler ne prispe kak parnik ali jadrnica, da jim pripelje živež ter pošto iz domovine. Leta 1926 je izjavil prvi angleški lord admiral v parlamentu, da ni bilo mogoče v zadnjih 10 letih od leta 1916, prepeljati pošte iz domovine na otok

Tristan da Cunha. Sedaj je postal v tem oziru nekoliko boljše. Vsako leto mora obiskati od otoka Sv. Helene ena vojna ladja tudi ta otok zapuščenih in spraviti tjakaj prehrano ter pošto. — Redko kedaj se prikaže še kak kitolovec, da bi vzel na otoku vode, prehrano, krompir, sočivje in nekaj moke.

Otok je bil odkrit leta 1506 od portugalskega admirala Tristana da Cunha. Notranjost otoka je pokrita z strnjeno lavo, raste le malo drevja in radi nerodovitnosti se niso zmenili za otok ne Portugalci, Španci, Holandci in ne Angleži. Le kitolovci iz celega sveta so se zbirali tukaj, ker je bilo nekoč južno Atlantsko morje zelo bogato na kitih in morskih psih. Kmalu pa so te živali iztrebili in otok je ostal osamljen v širnem morju.

Ko so pozneje prepeljali Angleži francoskega cesarja Napoleona na otok Sv. Helene, je zasedla Anglija tudi ta puščobni otok. Zgradila je na otoku pod vodstvom korporala Viljema Glassa vojaško oporišče s posadko 87 moških, ki je ostala tamkaj le 2 leti in nato je bila postaja radi nepotrebnosti ukinjena.

Le korporal Viljem Glass se je povrnil z dovoljenjem pomorske oblasti v priljubljeno samoto, ko se je bil prej oženil na Angleškem in se preskrbel z vsem potrebnim, da bi lahko živel samotarsko življenje Robinsona. Zapustil je 16 otrok ter 50 vnukov, ko je umrl leta 1853 in je prepustil vodstvo otoka brodolomnemu Holandcu Petru Greenu. S Holandci, ki so priplavali na otok z razbite ladje, se je pomnožilo prebivalstvo z moški, ki so bili vajeni trdega dela. Pet žen so prepeljali z otoka Sv. Helene in ti samotarji so si ustvarili z malenkostno pomočjo od zunanjega sveta življenje in nočejo ostaviti otoka za nobeno ceno. Otok je najbolj zdrav na celem svetu. L. 1928 je umrlo osem oseb, od katerih je bila stara najmlajša 82, najstarejša 98 let.

*

Zavist tolovajskih poglavarjev.

Z neiztrebljivimi tolovajskimi bandami imajo največ preglavic ameriške Združene države in tozadevno je na prvem mestu vlemesto Čikago.

Pred kratkem je prineslo ameriško časopisje vest, da je bil napaden v hotelski sobi v Newyorku od več moških prosluli vodja organizacije čikaških roparjev Jack Diamond in ranjen iz revolverjev. Leži sedaj s težkimi ranami v bolnici. Zdravniki imajo le malo upanja, da bo še ostal pri življenju.

Jack Diamond se je podal pred kratkem na potovanje po Evropi. Njegov pojav na evropskih tleh je vzbudil vse splošno pozornost. Vse je bilo prepričano, da hoče ameriški kralj tolovajev uteči policiji, ki se je bila lotila iztrebljenja banditskih organizacij v Čikagi. Diamonda so kot neljubega inozemca izgnali iz Nemčije in moral se je vrniti nazaj v Ameriko. Po povratu ga je doletela usoda.

Napad na Diamonda v Newyorku še nikako ni pojasnjen, ker noče podati napadeni nobenega pojasnila in istotako molčijo napadalci. Z gotovostjo se pa lahko trdi, da ga je nameravala spraviti iz sveta njemu nenaklonjena tolovajska tolpa.

Poznavalec ameriških banditov je rekel nekoč: »Zločinec, ki se udeležuje roparskih napadov v Čikagi kot nesiguren popolnega zaupanja od strani banditske organizacije, za takega je policija veliko manj nevarna, kakor tolovajske tolpe, ki skušajo vsiljenca spraviti s pota.« Neizprosno je boj, katerega bijejo roparske tolpe za prvenstvo med seboj. Odkar je postala Amerika »suha« in se vzdržuje alkoholna prepoved, so odprti alkoholnim tihotapcem neizmerni viri zaslužka, katerega izrabljajo dobro organizirane bande zločincev. Seve se smatra ena organizacija tihotapcev prikrajšano, ako jej prekriža pot druga.

Ženska brada

in nadležni lasje pod pazduho, na rokah in nogah se odstrani hitro z CITO-kuro. Posebno na obrazu in na nogah, ki jih pokrije tanka svilena nogavica, vzbujajo ti nadležni lasje neprijetno pozornost ter Vas mnogokrat spravljajo v zadrego. CITO odstrani rast neželenih las v par sekundah, garantirano brez bolečin in brez nevarnosti radikalno in za vedno. Gospa T. piše: »Počutil sem sredna, odkar mi je CITO — sovražnik las uničil korenine za rast nadležnih las«. — Uporabljivo je tudi za gospode. Razira brez mila, brez vode in brez aparata. Cena Din 12.—, 3 steklenice Din 25.—. Dr. Nic. Kemény, Košice D, Postfach 12/M, 28 Čechoslovakei. 1294

Jack Diamond se je upal spustiti v boj z organizacijo tolovajskega poglavarja Al Capone. V tem spopadu je podlegel. Njegovo potovanje v Evropo je bil beg pred maščevanjem nasprotnikov, ki ga je le zadelo v Newyorku. Al Capone je tokrat zaprt in ravnotako mlada plesalka, katero so videli pogostoma v družbi Diamonda in je osumljena, da je zvalila svojega oboževalca v past njegovih zasledovalcev. Aretirali so 30 tihotapcev, ki so najbrž zapleteni v zadevo napada. Ker odklanja težko ranjeni Diamond vsako izjavo, se kretajo ob njegovi postelji neprestano stenografi, ki takoj zabeležijo vsako besedo, katero izgovori tolovajski kolovodja v omotici. Iz teh besed bodo skušali dobiti namige za izsleditev pravih ter glavnih krivcev.

Opomba: Diamond je podlegel ranam in odnesel v večnost skrivnost, kedo in zakaj ga je ustrelil.

*

Izredna rodbinska žaloliga.

L. 1900 je pogorela ob mehikansko-kalifornijski meji v Ameriki farma posestnika Allana. Žrtev plamenov je postala tudi farmerjeva žena. Iz vseh okoliščin se je dalo sklepati, da gre v tem slučaju za požig. Sum je padel na farmerja, ki je moral na zagovor pred

DR. O. ILAUNIG:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

Drugi dan po oni noči, ko so stražniki zasledili nočnega obiskovalca na Schlossbergu pred oknom celice grofa Tatenbaha, je šel prvi stražnik Jeremija Konrad z obema arkebusirjema gledat, ali je ona zagonetna nočna postava zapustila kako sled. Previdno so plezali po skalah navzdol, pogledali pod vsak grm, pa niso ničesar našli. Tako so prišli skoro do roba skal, od koder ni bilo mogoče nikamor priti, ako ni kdo hotel skočiti v globino; a to bi pomenilo gotovo smrt.

Gledali so na vse strani, pa niso ničesar sumljivega našli. Že so se mislili vrniti, ko pogleda Konrad čez mali grm. Tam sta se dvigali dve mali skali ena vstric druge. Ko tako opazuje, se mu zdi, da vidi nekaj črnega kakor kos odtrgane suknje. Pogleduje sem in tja, kako bi to prišlo sem. Da bi bolje videl, stopi bližje, naenkrat pa vzklikne:

45

»Pridita, tu ga imamo nočnega plezalca, mrtev je!«

Oba vojaka takoj skočita tja, in res je vznak ležal na tleh Rudolfa. Na prsih je bila mlaka strnjene krvi, levo roko je držal krčevito na prsa, desnica je ležala ob truplu.

»Tako si torej plačal svoj nočni obisk,« meni Konrad, »dobro si ga pogodil, Jošt. Zadel si ga, ko je bežal, v bodoče se ne bo več plazil tu okoli. Sedaj pa bo treba natančneje pregledati mrtveca, ali nima kaj sumljivega s seboj. Njegova ogrska obleka da o njem slutiti, da je v zvezi z zarotniki.«

Rekši veli obema vojakoma, da ubitega natančno preiščeta. Storila sta, kakor jima je bilo ukazano, našla mošnjiček z nekaj cekini ter druge malenkosti. Ko mu slečeta spodnji suknjič, otipata nek predmet kakor papir. Hitro odpreta obleko ter najdeta na notranji strani žep, v katerem je bilo pismo.

»Ha, že imamo,« vzklikne Konrad ves vesel, glejte pismo, pa kako je debelo! To nekaj pomeni. Na koga neki je to pismo naslovljeno?«

Konrad gleda napis. Ker ni bil posebno pismen, je le s težavo ugotovil, da je naslovljeno na Ano Terezijo Tatenbah.

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskavnice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Koroška c. 5

Čekov. račun št. 10.602

Telefon interurb. št. 2113

sodišče. Pri sodni razpravi je nastopil proti očetu kot glavna obtežilna priča lastni sin Bill in farmer je bil obsojen na dosmrtno ječo.

Pred kratkem je umrl stari kaznjeneec v kaznilnici v San Diego. Malo pred smrtjo je razodel grozno skrivnost o požaru na njegovi farmi in o strašni smrti njegove žene.

Ni bil on pravi krivec, ampak njegov sin Bill, ki je bil tedaj star komaj 20 let. Bill je bil že od otroških let neobdobja, ki je povzročal staršem velike skrbi. Izgubljeni sin je kradel lastnim staršem, da je živel razsipno. Nekoga dne se je posvetoval oče s svojo ženo, kaj naj počneta s sinom. Sklenila sta, da ga bosta izročila oblasti v upu, da se bo poboljšal v omejeni prostosti. Ta razgovor staršev je nasluhnil sin.

V noči je izbruhnil naenkrat v stanevanjski hiši ogenj. Prvi se je prebudil farmer in je skočil po stopnicah v spodnje prostore. Pritličje je bilo že vse v plamenih. Z največjo naglico je hitel v spalnico, da bi rešil ženo. V tem trenutku mu je zastavil pot sin s krepelom v roki in mu zabranil vstop. Med očetom in sinom se je razvil silovit boj. Slednjič je pobil sin očeta. Stari je obležal v nezavesti. Zbudil se je v hiši sosedu ter zvedel na grozno presenečenje, da je pogorela njegova farma do temeljev in istotako je postala žrtev požara tudi njegova žena. Mož si še ni opomogel od najhujšega udarca, že je prišla po njega policija in ga odvedla.

Radi požiga in umora žene je prišel pred sodišče. Kot glavna priča je nastopil Bill Allan proti očetu.

Sin je izpovedal, da je videl očeta, kako je nosil petrolejske sode v šupo za seno. Ko je hotel on Bill oteti mater iz objema plamenov, mu je onemogočil oče nasilnim potom rešitev.

Popolnoma potrj, ni imel stari Allan toliko moči, da bi bil razvozljal ter pojasnil mreže laži, v katere ga je bil zapletel sin. Razen tega je še vedno ljubil svojega sina in je upal, da se bode

vendar le enkrat poboljšal. Mirno se je podvrget prisojeni mu kazni in je prebil preostanek svojega življenja čisto po nedolžnem v kaznilnici.

Malo dni po tem priznanju, ki je vzbudilo občo pozornost ameriške javnosti, je umrl stari Allan. Pred smrtjo je še zvedel, da je bila žrtev sinu na ljubo čisto zama!

Povpraševanja oblasti po Billu Allanu so dognala, da so ga usmrtili leta 1918 v Newyorku na električnem stolu radi umora.

*

GOSPODARSTVO

Gospodarska obvestila.

Kmeti, tvoj koledar

V II. izdaji!

Zanimanje za koledar KZ je toliko, da je prva izdaja pošla. Bilo je treba novo izdajo prirediti. In ta je sedaj že na razpolago. Ker pa ni bilo mogoče ugotoviti, koliko bi še bilo kupcev za

ta koledar, je ta druga izdaja izšla v manjšem številu. Kdor torej hoče dobiti žepni koledar KZ z varstveno sliko, naj se požuri! Cena koledarja je 11 Din (10 Din in 1 Din za poštnino). Koledar dobiš pri krajevnih kmetijskih zvezah, ali ga pa naročiš sam, oziroma z drugimi skupaj, tako, da pošlješ 11 Din za izvod naprej

Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

*

Praznik varčnosti.

Varčnost — naša narodna dolžnost.

31. oktober je svetovni praznik varčnosti. Vsaj en dan v letu naj bo posebno posvečen delu za širjenje varčevanja.

Med narodi sveta se bije hud boj. Ta boj je v prvi vrsti gospodarski. In ta boj se bo odločil na fronti varčevanja. Zato moramo Slovenci ne samo zaradi ljudskega blagostanja, ne samo radi gospodarskega napredka, ampak zlasti tudi radi svoje narodne zavesti poskrbeti, da varčnost postane naša narodna lastnost.

Nebroj je razlogov, ki nas silijo k varčnosti. Ni to le skrb za naše življenje v sedanosti in bodočnosti. Ni tukaj le socialni obzir, da moramo skrbeti in varčevati, da ne bomo v breme občnosti. Ni tukaj le gospodarski smisel, da imamo veselje pridobivati in ustvarjati nove dobrine potom varčevanja.

1. Varčnost — skrb za bodočnost.

Varčevanje je predvsem skrb za bodočnost. Kdor varčuje, ta je pameten, je previden, ker misli na bodoče dni, na bodoča leta, na svoja stara leta. — Zgodba starega testamanta o sanjah egiptovskega faraona nam je še vsem znana. Njegove sanje o sedmih debelih kravah in o sedmih suhih kravah je egiptovski Jožef razložil tako, da bo najprej sedem rodovitnih let, katerim bo sledilo sedem hudih let. In faraon

Vsak mesec

Din 13:-

bo plačal vsak kdor hoče brati zanimive spise

KARL MAYA

ki bodo za jesen in zimo izhajali vsak mesec en veleznimiv zvezek

po Din 13:-

Naročajte

v Tiskarni sv. Cirila, Maribor, Koroška 5

»A tako. Grof je pisal svoji soprogi, prej pa se ni dosti brigal za njo. No, radoveden sem, kaj je v tem pismu.«

Rekši je vzel pismo ter šel h grajskemu stražmojstru Vamprehtu, da mu javi celo zadevo. Seveda mu je poročal, da je na vse zgodaj zasačil obiskovalca ter ga prepodil s strelom, ki ga je tudi zadel. Poučil je tudi oba vojaka, da morata v tem smislu govoriti, če bi ju kdo vprašal.

Jurij Vampreht je bil najprej presenečen, da se je kdo mogel priplaziti tako blizu k Tatenbahovi celici, ko je vendar razpostavil na raznih straneh stražnike. Nato pa je bil vesel, da se je posrečilo pozornosti stražnikov zalotiti obiskovalca. Obžaloval je, da ga niso mogli dobiti živega, ker bi povedal marsikaj zanimivega. Toda tudi pismo je važen dokaz.

Takoj se je odpravil h grajskemu stotniku grofu Filipu Brennerju, ki se je ravnokar vrnil s pregledovanja stražnikov.

»Kaj tako težko sopeš,« vpraša grof Brenner, »ali je kaj tako nujnega, da ravno sedaj prihajaš, ko še nisem z nujnimi opravki gotov?«

»Premilostljivi gospod grof, javim pokorno, zelo važna stvar,« odvrne Jurij Vampreht ter

poseže globoko po sapo. Prehitro je šel po stopnicah, čemur se je njegovo telo z velikim obsegom in s temu primerno težo ustavljalo.

»Kaj takega,« vpraša grof Brenner že bolj pozorno, »ali se je kaj zgodilo, morda radi grofa Tatenbaha?«

»Da, da, ravno radi tega, javim pokorno.«

Vampreht poseže še enkrat globoko po sapo, nato pa v kratkih besedah razloži dogodek preteklih noči.

»No, dobro, da predrznež ni ušel. Drugače gorje vam vsem, takoj bi vas dal posaditi v najtemnejšo ječo.«

Vampreht se ponižno prikloni ter zopet poseže globoko po sapo, kakor bi čutil, da se mu je odvalil težek kamen od srca.

»In pismo, kje ga imaš,« vpraša grof Brenner razvnet.

»Tukaj je, gospod grof,« reče Vampreht, pognal pismo iz žepa ter ga izroči grajskemu stotniku.

Grof Brenner pogleda naslov, ki ga hitro prebere, nato ogleda pismo od vseh strani, ali je poškodovano. Ko ugotovi nedotaknjenost, ga

je modrega Jožefa postavil za žitnega komisarja cele države. Jožef je postal vrhovni vodja za varčevanje naroda in vrhovni upravitelj zalog, ki jih je narod v sedmih letih nakopičil. V sledečih letih nerodovitnosti pa je Jožef te razdeljeval. Tako je bil Jožef rešitelj celega naroda pred lakoto in poginom. Ta zgodba je za nas vse poučna, poučna zlasti za kmeta in obrtnika, ki živita od dohodkov svojega zemljišča, oz. svoje obrti. V dobrih letih, kadar je bogata žetev, kadar je dosti zaslužka, je treba misliti na huda leta. Zato pa moramo del izkupička, oziroma zaslužka, devati na stran za huda leta! To načelo naj velja zlasti tudi za mladino. Mlada leta so leta priprave, ko si je treba nabirati zaklade za starost, so leta moči, ko s pridnim delom lahko toliko zaslužimo, da denemo marsikaj na stran. Mlada leta so leta vzgoje, ko se odloča, ali se bomo navadili varčevanja in postali dobri gospodarji in dobri družinski očetje, ali pa se ga ne bomo navadili in bomo iz lahkomišelnih mladeničev postali še bolj lahkomišljeni zapravljeni gospodarji, nespособni skrbeti za svojo družino.

2. Varčevanje — pogoj napredka v kmetijstvu.

Varčevanje je pa tudi pogoj napredka v gospodarstvu. Vsevpred dandanes zdihujemo pod težko gospodarsko krizo. Pripovedujejo nam, da je naše gospodarstvo treba izboljšati tako, da bomo več pridelali, pridelali boljše kakovosti pridelek in pridelovali tudi ceneje. Toda vse to je nemogoče, ako nimamo kapitala. Vsako izboljšanje in napredek kmetijskega gospodarstva je strogo vezan na en poglavitni pogoj: na kapital. Kapital, ki naj bo kmetu poceni na razpolago za izboljšanje njegovega gospodarstva, pa mora kmet privarčevati. V tem je ravno veliki pomen naših hranilnic in posojilnic, da mladino in odrasle — k varčnosti in te navajajo vse ljudstvo, vse stanove — prihranke potem po nizki obrestni me-

ri posojajo za izboljšanje gospodarstva ali za pomoč v nesreči.

3. Vzgoja k varčnosti v družini.

Če hočemo, da bo varčnost postala naša narodna lastnost, moramo z vzgojo k varčnosti začeti pri mladini. Najuspešnejše se more vzgoja k varčnosti vršiti v družini. **Družinsko življenje in družinsko gospodarstvo nudi na tisoče prilik, da otroke z vzgledom in z besedo navajamo k varčnosti.** K varčnosti jih navajamo pri jedi, da ne propadajo ostanki jedil. K varčnosti jih navajamo pri obleki in obutvi, da se luknja zakrpa, še predno je ves rokav raztrgan in da se na ta način varujemo pred nepotrebnimi in prezgodnimi velikimi izdatki za novo obleko, za novo perilo, novo obutev. K varčnosti jih navajamo pri delu na polju, v vinogradu, v hlevu, da ne propade noben, tudi ne najmanjši del pridelka, ki ga nam je rodila zemlja, obdelovana s stroški in s potom.

Zlasti pa naj se vzgoja mladine k varčnosti vrši v tem, da se ne navadi denar lahkomišljeno izdajati, temveč da se bo mladina nasprotno navadila trikrat dinar v roki obrniti in dobro premisliti, predno dinar izda. Koliko tisočev, lahko trdimo: milijonov slovenskega narodnega kapitala bi bilo rešenih, ako bi povsod v pravem času začeli s tako vzgojo k varčnosti, ako bi po načrtu in premišljeno začeli loviti v mrežo vse tiste dinarje in kovače, ki jih mladina po nepotrebnem izdaja za sladkarije, za igrače, za igro, za lišp, za modno obleko, za pijačo, za kajenje, za veselice itd. itd. Zato bi bilo pravilno, da poleg navajanja k varčnosti pri jedi, obleki in pri delu itd. začnemo v družinah pri otrokih, pri fantih in dekletih reševati dinarje in kovače, ki gredo za ravno kar navedene nepotrebne izdatke.

4. Domači hranilniki (šparovčki).

In najprikladnejši način proti vsem bližnjim priložnostim za zapravljanje je ta, da v vsaki družini za vsakega o-

Samo 115 Din
črni ševrot čevlji 1

Samo 167 Din
črni boks čevlji 1

Samo 235 Din
modro barvas. čevlji 1

Razpošilja

Trgovski dom Stermečki, Celje št. 24

Neodgovarjajoče se zamenja ali vrne denar.
Novi veliki ilustrirani cenik z več tisoč slikami se pošlje vsakemu zastoj. 1004/2

troka, za vsakega fanta in za vsako dekle **ustvarimo bližnjo priložnost za varčevanje.** Taka bližnja priložnost so **domači hranilniki, ki naj bi res prodrli v vse družine,** tako da bi bližnja priložnost za varčevanje postala močnejša od bližnje priložnosti za zapravljanje. Ne gre pri tem samo za gospodarski uspeh, da rešimo vsako leto tiste milijone dinarjev, ki bi sicer šli za nepotrebne izdatke. Gre nam pri tem predvsem za vzgojo teh fantov in deklet, za njih življenjsko srečo! Življenjska sreča pač obstoji v tem, da nismo igrača v rokah svojih navad in razvad, ki izvirajo iz zapravlivosti — temveč da s pametjo in previdnostjo vodimo svoje gospodarstvo, da kot dobri gospodarji, dobre gospodinje moremo družini nuditi ne le vzrejo, ampak tudi vzgojo. Za vzrejo in za vzgojo družine so dandanes potrebni prihranki, ki jih ustvarja varčnost.

Zato bi vsaj eno stvar skušali vsevpred izpeljati za praznik varčnosti še tekom te zime, da si namreč v domači hranilnici in posojilnici nabavimo domače hranilnike in jih kot najlepše darilo damo naši mladini! To naj skušajo izvesti vse družine, pa bodo gotovo najbolj učinkovito proslavile — dan varčnosti!

previdno odpre ter vzame iz njega listič, Kako se začudi, ko potegne obenem iz zavitka še dve pismi.

»A tako,« se zavzame grof Brenner, »takšne reči sedaj uganja grof Tatenbah!«

Pri tem mu zaigra okoli usten porogljiv nasmeš.

Naglo odpre obe pismi ter prečita vsebino.

»To pa je več vredno kakor vse zasliševanje, sedaj imamo jasne dokaze,« reče grof Brenner sam pri sebi. Nato pa pogleda Vamprehta, ki je stal nepremično pred grofom ter opazoval, kako je njegov obraz prešinil izraz škodoželjnosti.

»Zdaj ga imamo,« reče grof Brenner proti Vamprehtu, »dobro si storil, da si mi donesel to pismo. Ti niti ne slutiš, komu sta namenjeni ti pismi. Povem ti, da je eno naslovljeno na grofa Thurna, ki je sam obtožen veleizdaje in drugih hudodelstev; drugo pa bi moral dobiti oni ogrski plemič Štefan Widnedy, ki je zelo nevaren in predrzen zaveznik ogrskih zarotnikov, saj je hotel pred štirimi leti ujeti našega cesarja ter ga umoriti. Ta dva svoja zaveznika prosi grof Tatenbah, naj mu nujno pomagata, da pobegne in se more sniti s svojimi zavezniki ter izvršiti zasnovane zarotniške načrte.«

Jurij Vampreht je stal kakor okamenel pred svojim gospodom. Pričakoval je, da ga zadene kazen, ker ni dovolj pazil na grofa Tatenbaha, da je mogel pisati taka pisma.

Toda bilo je ravno nasprotno. Grof Brenner je najboljše volje nadaljeval:

»Seveda, grof Tatenbah ne ve, da je njegov prijatelj Thurn pobegnil in je Widnedy mrtev, toda to nič ne spremeni na stvari. Bil je srečen slučaj, da je prišlo to pismo v naše roke. Ako bi se to ne bilo zgodilo, bi ne zvedeli, da najde grof Tatenbah celo v ozki celici svojega zapora pota in sredstva za občevanje s svojimi zavezniki. Poskrbljeno bo, da mu to v bodoče ne bo več mogoče.«

Grof Brenner je stopil tik pred načelnika stražarjev, ga nekaj časa ostro gledal, nato pa rekel:

»Po pravici bi zaslužil strogo kazen. Ker pa je stvar iztekla dobro, naj bo tvoja krivda pozabljena. V bodoče dobro pazi, da se kaj takega ne bo več zgodilo. Ako boš svojo službo vršil vestno in strogo, vedi, da ti plačilo ne izostane. Zdaj pa pojdi in odredi, da mrtveca na tistem pokopljeno ter da nikdo o tem ne dozna ničesar.«

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike

so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pismeni papir, zavitki, računi, memorande, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvne razglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila
v Mariboru, Roroška c. 5

Vprašanja in odgovori.

G. B. v O.

Ali in kako se morajo očistiti steklenice, v katerih se je preje nahajal bencin, petrolej ali različna druga olja?

Odgovor:

Te steklenice se lahko z malimi potroški očistijo vsake nesnage. Važno je le, da vemo, kaj je bilo prej v steklenici. Ako je bil v steklenici petrolej, bencin ali katerokoli mazilno olje, se očisti steklenico na sledeči način: V steklenico se vlije toliko olja, bodisi bučnega, lanenega ali namiznega, kolikor ga je potrebno, da se porosi, oziroma omoči cela steklenica. Nato se prilije ravno toliko špirita in za eno kavino žličko salmijaka. To vse se dobro premeša in pretrese, potem pa se steklenica izplakne z vrelo vodo. Za slučaj, da ima steklenica še vedno duh po petroleju ali bencinu, ali da je še mastna, se razreže polovica surovega krompirja na drobne kosce in te kosce se dene v steklenico. Ta krompir se izplakne z vrelo vodo. Steklenica je potem gotovo čista in brez vsakega duha. Ako pa je steklenica onesnažena od namiznega, bučnega ali lanenega olja, je čiščenje še enostavnejše in sicer: Polovico surovega krompirja se razreže v drobne kosce, katere se dene v steklenico. V steklenico se vlije voda in po malem pretresanju zopet izlije. Ko steklenico oplaknete z mrzlo vodo, je steklenica čista.

Z. P. v P.

Vi ste pasli vašo živino na sosedovem travniku. Jasno je, da ima sosed pravico do odškodnine. Za cenitev škode, oziroma za odmero odškodnine pa je važno sledeče: Ali ste pasli pred košnjo ali po košnji? Ali ste pasli dnevno, redno, ali vam je živina le katerikrat ušla na sosedov travnik? Ako upoštevamo vaše navedbe, je odškodninski zahtevek v znesku 500 Din vsekakor previsok in za določitev odškodnine so

pač merodajni sodno, oziroma glavarstveno zapriseženi cenilci. Pišete nam, da je višino odškodnine cenil g. župan. Ako je gospod župan obenem tudi sodni cenilec, je gotovo ravnal po svoji vesti in ni dvoma, da je bil pri tej cenitvi popolnoma objektiven in nepristranski. Ako pa ni sodni cenilec in ste prepričani, da škoda ni tako velika, po tem pa zaprosite za sodne cenilce. Čisto samo po sebi pa se razume, da je škoda, oziroma odškodninski zahtevek za polovico manjši, ako morete dokazati, da je na tem travniku pasel tudi nekdo drugi svojo živino. To postopanje pa je zvezano z nemalimi stroški, in nosila jih bodeta pač vi sama, ako niste v pravici. Najbolje pa je, da se s svojim sosedom mirno in prijateljsko poravnate, ker naš star pregovor: Kjer pričkata se dva, tretji dobiček ima — je še vedno resničen.

A. B. v M.

V nedeljo popoldne sem na uzdi peljal svojega dveletnega žrebička na izprehod. Na glavni cesti je nama pridrvel nasproti avtomobil. Konjič, začuvši hupo, je pričel skakati in se plašiti, in sicer tako močno, da sem ga moral držati z obema rokama in nisem avtomobilistu mogel dati znamenja, da naj avtomobil ustavi. Avtomobilist se ni zmenil za moj težaven položaj in je z nezmanjšano brzino drvel mimo naju. Ko je privozil do naju, je konj odskočil in meně z vso silo vrgel v bližnji jarek. Uzda se je odtrgala in konj je v divjem diru bežal po cesti. Avtomobilist se tudi sedaj ni zmenil za nesrečo in je vozil naprej. Jaz sem se močno potolkel, tako da že dva dni ne morem ničesar delati, konja so pa tudi še le proti večeru vsega premočenega vjeli in sedaj hudo kašlja. Jaz sem z lastnikom avtomobila, ki je tedaj slučajno sam vozil, govoril in sem zahteval od njega odškodnino. On pa mi je rekel, da sem cele nesreče sam kriv, zakaj pa nisem dvignil roke in mu dal znamenje, da se konj plaši. Prosim za nasvet, kako mi je v tem slučaju postopati?

Odgovor:

V tem slučaju je za vso nesrečo odgovoren samo avtomobilist. Ne samo da vam mora povrniti vsako najmanjšo škodo in plačati odškodnino za vašo poškodbo, ampak on bode tudi kaznovan, ker se je pregrešil proti cestno-policijskemu redu.

M. G. B. D.

Vaše vprašanje nam je nejasno. Pošljite nam natančne podatke in želje, kaj z otrokom nameravate.

*

Za zboljšanje travnikov.

Travnik je mati kmetije! To vedno povdarja kmetovalec. Srečen je, ako ima mnogo dobrih travnikov. Toda za svoj travnik kmetovalec navadno malo žrtvuje in ga pusti neobdelanega. Naš kmetovalec še precej vestno obdeluje in gnoji svoje njive v jeseni, svoj travnik pa navadno pušča brez nege. Zakaj, travniki so poraščeni z zeleno rušo, ki spomladi po prvih solnčnih žarkih spet sama ozeleni. Vsled tega pa vendar ni potreba na travniku nič delati! Kajti vsako leto travnik itak sam zazeleni in seno raste. Če na travniku raste med redkimi in visokimi travami mnogo plevla, to še ni največja nesreča, kajti pokošeno seno in plevel istotako napolni kozolec in živina bo pojedla to seno, če bo lačna. Da je pa med pokošenim senom tudi mnogo — strupenega plevla, na to nikdo ne pomisli. Kmetovalci, ki tako mislijo o svojih travnikih, ne bodo daleč prišli s svojo živinorejo.

Krava pri gobcu molze! Kolikor se kravi da hrane v obliki sena, oziroma drugih poljskih pridelkov, toliko da ona mleka, oziroma pridobi na težini. Travniki so z vsakoletno košnjo izčrpajo s precejšnjo količino rastlinske hrane, vsled tega moramo od časa do časa travnikom vrniti rudninsko hrano, ki jo v obliki sena odpeljemo domov in pokrmimo živini. Zelo dobro je, ako ima kmetovalec toliko hlevske-

Ste naročeni na list

NEDELJA

?

Izhaja vsak teden.

Prinaša vsakokratni nedeljski evangelij in razlago ter druge podučne verske članke, razen tega pa resničen dogodljaj iz misijonov »Mladostni navihane« — postane redovnik in mične zgodbe za deco.

Stane mesečno samo 2 Din, celoletno 24 Din. Še danes si naročite NEDELJO po dopisnici na spodnji naslov:

Uprava NEDELJE, Maribor, Stomškov trg 20.

Jurij Vamprecht je pozdravil ter odšel. Srce mu je igralo veselja, saj je stvar zanj dobro iztekla.

Komaj je Vamprecht odšel, že je grof Brenner sedel pri mizi ter je sestavljal o celem dogodku obširno poročilo na kneza Lobkovica. Označil je grofa Tatenbaha kot »pravega podpihovalca in nepopoljšljivega veleizdajalca«, vsled česar prosi za »končno sodbo«, ker je straženje imenovane na Schlossbergu od dne do dne težavnejše in nevarnejše.

To poročilo je izročil podnačelniku stražarjev Jeremiji Konradu, ki je zasedel spočitega konja ter takoj odjezdil proti Dunaju, da izroči pismo na pristojnem mestu.

Ko je že davno legel mrak na zemljo in so šli mirni meščani mesta Gradca k počitku, se je slišalo pri cerkvi sv. Andreja kopanje. Slabo brleča svetilka je bilo obešena na drogu, da je mogel grobar kopati zemljo. Poznalo se mu je, da je zelo hitel, kajti brisal si je znoj s čela. Ni počival dolgo, kopal je dalje, dokler ni nazadnje vzdihnil:

»Hvala Bogu, da sem gotov. Zdaj naj le pri- nesejo mrtveca, saj niti ne vem, kdo je umrl in

zakaj mora biti v tej pozni uri tako nagloma pokopan. Toda kaj me to briga, glavno je, da je delo dokončano.«

In res, ni trajalo dolgo, da so štirje arkebursirji prinesli krsto ter jo položili v grob.

Prijeli so za lopate in začela je padati prst na mirno spečega tam doli v hladnem grobu. Kmalu se je dvignil nad jamo hribček. Po končanem opraviilu je položil grobar lopato in motiko na grob v znamenju križa ter zmolil kratko molitev. Nato so se tiho razšli.

Ko so drugo jutro prihajali pobožni meščani v cerkev, so se začudili radi novega groba, ker niso nič slišali, da bi kdo umrl. O tem ni nikdo ničesar zvedel, ker je grof Brenner strogo zaukazal vsem, da morajo o tem molčati, sicer jih zadene najstrožja kazen.

In tako nikdo ni zvedel, da je našel tukaj svoj mir — Rudolfi, dolgoletni in zvesti konjušnik groficě Ane Katarine Zrinjske, ki je kot njen zvest služabnik pri izvrševanju njenega naročila zgubil življenje.

ga gnoj, da lahko vsako četrto leto dobro pognoji svoje travnike. Ako želi kmetovalec vsako leto imeti dobro košnjo, potem mora travnik gnojiti vsako leto. Tu mu pride na pomoč umetni gnoj. Sedaj v jeseni moramo travnike pobranati in pognojiti z Nitrofoskatom Ruše, ki vsebuje dušik, fosfor in kalij obenem. Ako so travniki vlažni, potem moramo najprej izkopati jarek, tako da se lahko voda odteka. Na mokrem travniku ne pomaga nikakšno branje in gnojenje. Z jesenskim obdelovanjem travnikov dosežemo prvo to, da zravnamo površino travnikov in krtine. Nadalje rušo z ostrimi zobmi brane raztrgamo in na ta način se omogočuje pristop zraka v zemljo.

Nadalje lahko travnik, ki je dobro pobranan, v mnogo večji meri upija padavine in na ta način preskrbi sebe z dovoljnimi množinami zimske vlage, tako da spomladi, oziroma poleti, ko nastane suša, lahko korenje od trav še vedno vsrkava dovoljno vlage. Zelo dobro je tudi, ako se travnik pognoji z apnenim dušikom. Seveda se mora v tem slučaju za polno gnojenje poleg apnenega dušika rabiti tudi fosfatno in kalijsko gnojilo, če hočemo doseči popoln uspeh. Do pred kratkim je veljalo pravilo, da se travnike ne gnoji preveč z dušikovimi gnojili, ker se na ta način zmanjša sestavina ruše v odstotkih detelje. Novejši množični poskusi pa so dokazali, da temu ni tako. Travnike pognojimo z apnenim dušikom in seveda tudi z vsemi ostalimi potrebnimi gnojili. Razvijajo se visoke, srednje in nizke trave, procent detelje pa nikakor ne nazaduje. Travniki, gnojeni z apnenim dušikom, da mnogo dobrega sena, v katerem je procent beljakovine mnogo večji. Ravno beljakovine pa so za hrano živine velike važnosti.

Torej, kmetovalec, ako želi pridlovati mnogo krepke hrane za tvojo živino, potem ne zamudi sedaj v jeseni svojih travnikov pobranati in jih dobro pognojiti!

Domači hranilniki so res najprikladnejše sredstvo za vzgojo k varčnosti v družini. To je prav dobro razloženo v današnjem članku: »Praznik varčnosti«. Vprašate se, kje pa naj dobimo take domače hranilnike? Pojdite v hranilnico in posojilnico in zahtevajte jih. Radi vam jih bodo dali, če jih nimajo, jih bodo pa takoj naročili pri Zadrugi zvezi v Ljubljani.

*

Cene in sejmska poročila.

Kolje za sadna drevesa in vsake vrste rezan les prodaja Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 25. oktobra 1930 so pripeljali špeharji na 53 vozov 126 komadov zaklanih svinj; kmetije 23 voz krompirja, 2 voza čebule, 46 zelja, sena in slame ni bilo. Svinjsko meso je bilo po 15—27, špeh 17—20, krompir 0.75—1.50, čebula 2—2.50, zelje 0.75—1, pšenica 2—2.50, rž 1.75, ječmen 1.75, oves 1.25—1.50, koruza 2, ajda 1.50, ajdovo pšeno 5, proso 2.50, kokoš 30—40, piščanci 25—70, raca 25—40, gos 60—70, puran

55—80, divji zajec 30—40, surovi kostanj 2—2.50, pečeni kostanj 6, jabolka 3—6, hruške 5—10, grozdje 5—12, mleko 2—3, smetana 12—14, surovo maslo 36, jajca 1.25—1.75, med 15—18 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejm dne 4. oktobra 1930 se je pripeljalo 299 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari eden po 90—100 Din, 7—9 tednov stari po 150—200 Din, 3—4 mesece stari po 250—300 Din, 5—7 mesecev stari po 400—450 Din, 8—10 mesecev stari po 540—650 Din, 1 leto po 900—1000 Din, 1 kg žive teže 10—13 Din, 1 kg mrtve teže 15—17 Din. Prodalo se je 216 komadov.

Gospodarji, gospodinjice, pozor! Kakor vsako leto, tako si morate tudi letos nabaviti topla oblačila. Da pa dobite po nižani ceni, se oglasite v trgovini **Mira Penič, Maribor, Vešnjaška ulica 9** (preje pri zadrugi). — Tam dobite dobro kmečka blago, kakor: vseh vrst šofe, močno hlače, različno platno, blago za ženske plašče in obleke, močne parhante in flanele, štrikane robce (freče), moške, ženske in otročje jopice, najnovejše svilene robce, posteljne odeje, koce. — Nadalje dobite najmočnejše podplate, nepremočljivo usnje in prima boks, kakor tudi špecerijsko blago in umetna gnojila. 1320

Listnica uredništva. J. J. Sv. Jurij ob Ščavnici: Vaš dopis vsebuje mnogotero resnico, je pa pisan tako, da ga ne moremo objaviti, ker ne bi zagledal belega dne. — **Pesnica:** Ker se niste podpisali in torej ne vemo, od koga je dopis, nismo mogli objaviti ne prvega ne drugega dopisa.

DOPISI

Razvanje pri Mariboru. Neznano kam je odšel leta 1904 rojeni in v občino Ceršak pristojni Rošker Ivan, kateri je bival pri svoji sestri v Razvanju. Imenovani je majhne postave, je gluhi in težko govori. Obleke in dokumentov nima pri sebi, tudi je bil bos. Obleko je imel sivo ter moder klobuk. Odšel je 1. septembra, dosedanje poizvedovanje za njim je ostalo brezuspešno.

Remšnik. Še se spominjamo one nesrečne noči od 18. na 19. julija 1930, ko je zgorelo stanovanjsko poslopje tukajšnjega gostilničarja gospoda Jurija Gröglina. Točno tri mesece in dan pozneje pa smo imeli priliko prisostvovati prirčni slovesnosti. Čeravno je bilo mnogo težko, je postavil gospod Grögl na ruševinah lepo novo stavbo z malo dvorano in udobnimi gostilniškimi prostori. Velikega pomena za Remšnik je, da smo dobili novo, udobno gostilno, ki je sedaj, ko prihaja vedno več izletnikov k sv. Pankraciju na mejo, edina v bližini cerkve. Slavnost je otvoril tukajšnji šolski upravitelj gospod Beloglavec, ki se je v imenu gospoda Grögla prirčno zahvalil gasilecemu za požrtvovalno delo in trud, vlč. g. župniku Vidu Pauliču za dobrotno naklonjenost, ki so jo uživali pri njemu, ko so delali novo stavbo, in občini za ljubeznivo skrb v prvih časih nesreče. Končal je govor z željo, da bi bila sreča v novi hiši in vsem, ki bodo v njej bivali. Nato je vlč. g. župnik blagoslovil novo poslopje ter želel vsem srečo in mir v novi hiši. Udeleženci, ki so prispeili od blizu in daleč, so se zabavali pozno v noč. Saj je pa tudi neutrudljivo igral »Šramkvart« iz Marenberga v dvorani, kjer je bila vinska trgovina, prva na Remšniku. Vrteli so se celo do jutra. Gospodu Gröglu pa želimo mnogo sreče in blagostanja v novem njegovem poslopiju!

Selnica ob Dravi. V Selnici ob Dravi je letos, kakor vsako leto, bratovska nedelja po Spominu vernih duš, to je letos dne 9. novembra.

Krasne kodre

neomejeno trajne pri vlažnem zraku ali potenju dosežejo dame in gospodje brez škarij kodral s Hela-Kodralom. Tudi najlepši bučkopf se polepša s Hela, ker je nepotrebna vsaka ondulacija. Velik prihranek na času in denarju, pospešuje rast las. Vaša podoba Vas bo iznenadila. Takoj po uporabi obilo onduliranih kodrov krasne frizure. Mnogo zahvalnic. Posebno gledališke umetnice so polne hvale. Cena 12 Din, 3 steklenice 25 Din, 6 steklenic 40 Din. — **Dr. Nic. Kemeny, Košice H.,** poštni predal 12/223, Čehoslovaško. 1294

Vurberg. Naš šolski upravitelj gospod Majer Srečko je bil odlikovan z Jugoslovansko krono V. reda. Čestitamo! — Kakor smo zvedeli, se namerava v našem kraju uvesti kmetijsko-nadaljevalna šola, kar bi bilo pač zelo priporočljivo. Za udeležence bo pouk, ki se začne meseca novembra, brezplačen. Uvideli smo posebno letos, ko nas je Bog obdaril z bogato letino, da se bo treba malo več pobrihati in zanimati za gospodarstvo, kar posebno velja za vas, mlajše fante, kot bodoče gospodarje!

Zamarkova pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. V najlepši mladosti 22 let je umrla v petek dne 18. t. m. Amalija Zugman, kmetska hči iz Zamarkove. Jetika je končala njeno mlado življenje. Vso dolgo bolezen je potrpežljivo prenašala in nikomur ničesar potožila. Drago tovarišico in prijateljico bomo težko pogrešali! Ločitev je težka, a upanje nas tolaži, da se enkrat vidimo nad zvezdami. Staršem in bratom, sestram in sorodnikom izrekam tem potom naše sožalje! Pogreb rajne je bil dne 20. t. m. od hiše žalosti k Sv. Lenartu v Slov. gor., kamor jo je spremljala obilna množica na farno pokopališče k večnemu počitku. Pri slovesu od hiše in pri odprtem grobu je teklo obilno solz v dokaz, kako je bila rajna zelo priljubljena. Počivaj mirno, draga Malka, dokler te trobente glas ne zbudi k večnemu življenju!

Ormož. Ko so popravljali našo župno cerkev, je bil marsikdo radoveden, koliko časa že cerkev stoji, kaj to in ono pomeni in podobno. Naslednje vrstice naj zadovoljijo to upravičeno radovednost. Prvotna cerkev je stala že okrog leta 1271 na istem prostoru kakor sedaj. Pozneje so jo podrl, sezidali večjo, prizidali stransko kapelico, vse v gotskem slogu s šilastimi okni in rebrami na stropu. V dolžini kapelice je cerkev stala vsaj že ob času, ko je Krištof Kolomb odkril Ameriko. Ker pa je cerkev postajala premajhna, so jo podaljšali proti zapadni strani, prizidali novi zvonik, to se je zgodilo leta 1591. Ta letnica je vdolbena na obod pri glavnem vhodu. — Iz šilaste oblike glavnega vhoda se da sklepati, da so ta vhod kar prenesli od prejšnje cerkve. Od takrat naprej se stavba ni več premenila in povečala, le oblika strehe na cerkvi in zvoniku se je nekaj spremenila. Leta 1736 je bila cerkev slovesno posvečena, torej bomo obhajali kmalu 200letnico te slovesnosti. Cerkev je bila poslikana znotraj prvič l. 1869 spredaj in na vmesnem oboku, kjer je slika zadnje večerje, 4 leta pozneje pa še v ladji. Mnogo žalosti in gorja je doživela naša cerkev in ljudje, ki so v njej iskali tolažbe. Najhujši so bili časi, ko so Turki, turško-ogrski roparji in divji Kruci tož pustošili in morili. Prvikrat je stopilo turško kopito na štajerska tla ravno v ormoškem okraju po nesrečni bitki pri Nikopolju leta 1396. In potem še v letih 1479, 1483, 1532. Leta 1605 so turško-ogrski roparji vlomili v cerkev, razbili tabernakelj, posvečene hostije požgali, cerkveno posodo in opravo odnesli in napravili tako škodo do 500 goldinarjev tedanje veljave. Sto let pozneje, leta 1704, so Kruci oplenili in zažgali mesto, cerkvi, se zdi, niso napravili ne-

bene škode. Leta 1848 je 400—500 ogrskih kornjenikov z 12 topovi pridrvelo v Ormož. Ropali in kradli so in napravili v mestu škode za 6000 goldinarjev. Naši so se branili na Hajndlu in od tam streljali na sovražnika. — Če je ljudsko sporočilo resnično, imamo pri naši cerkvi še sedaj dva spomina na tiste žalostne čase. Na križu vrh zvonika je na eni strani počeznega dela pritrjena zvezda, na drugi pa polumesec, kar je, kot znano, znamenje turške vere, ki jo je hotel sovražnik vriniti, če bi se mu bilo posrečilo premagati križ. Toda križ je zmagal in kakor sta na križu zvezda in polumesec ločena, ki ju muslimani navadno skupaj slikajo, tako je križ razpršil turško nevarnost. Drugo znamenje je pa vzdano na južni strani poleg zvonika. Je to kamenita podoba v obliki glave mlade ženske, ki se joče in drži pod očmi skledico, v katero kapajo debele solze. Po ljudskem izročilu je to spomin na neko krščansko deklico, tukajšnje faranko, ki jo je zasledoval turški poveljnik, pa se je v stiski in nadlogi zatekla v cerkev in bila rešena. Še bolj verjetno pa je, da ta mlada ženska predstavlja sploh tukajšnje ljudstvo, ki je vsled divjih roparskih napadov veliko trpelo in iskalo in našlo v svoji stiski in nadlogi tolažbo in pomoč in zavetje v cerkvi, v molitvi, pri Bogu.

Ormož. Oni dan so imeli v bolnici mnogo posla s petletno deklico Frančiko s Hrvatskega. Požrla je bila dvodinarski novček, ki je ostal dva dni v grlu, ne da bi se premaknil navzgor ali navzdol. Po daljših poskusih, da siroto rešijo trpljenja, so spravili novček v želodec, ki pa ga seveda ni mogel prebaviti. Ta je bila pač večja skrb in muka kot zadnjič z nekim Tonekom v družini X. Tonek, triletni brihtni fantiček, je dobil od kumice cukrčkov. Ko je družina v najlepšem razgovoru, začne deček na ves glas jokati, tako da je bila celi hiša pokonci: atek in mamica, pa kumica in kmalu bi morala priti še sosedova tetica, ki se na razna »vraštva« dobro razume. »Kaj pa je Tonek, kje te boli?« — »Tak lep cukrček sem dal v usta, pa mi je kar sam smuknil doli in ga nisem mogel nič »cmuliti« (lizati)«. In cela družina se je oddahnila od straha, Tonek pa je od tedaj vse bolj pazil, da je vsak cukrček do zadnje mrvice izlizal, kajti sladkorčki so za lizanje, ne za požiranje. — Kaj se vse ne zgodi živemu človeku! Menda je že precej časa od tega, vsaj tucat mesecev gotovo: Neki hrvatski oče je peljal svojo hčer k zdravniku najprej v Središče, pa ker ni bilo zdravnika doma, naprej v Ormož, kjer steta najprej k najbližnjemu zdravniku, pa tudi tega ni doma. Zato naprej v bolnico, kjer gospoda ordinarija zopet ni doma. Kaj početi? Tako ni več mogoče pustiti sirote brez leka, saj trpi že dva dni. Dekle je namreč bilo močno zazevalo, čeljusti so se ji spahnile, da nikakor več ni mogla ust zapreti. Prosim, ne smejte se, predstavite si z vso resnostjo, kako bi bilo vam, če bi cela dva dni ne mogli zapreti ust, kot ono dekle. Ker ni bilo zdravnika doma, je poskusila spretna č. sestra V. dekletove čeljusti spraviti v red in šlo je. Kako sta se hči in oče oddahnili in obenem čudila, da zna tudi sestra »vračiti«. Še bolj pa sta se čudila, ko niso nič računili. Globoko sta se poklonila in šla. — Pa se spomnim, kaj mi je znanec pripovedoval. Bilo je še v onih časih, ko je dr. Korošek po shodih govoril. Buren shod je bil, kričanja dosti za in proti, kajti prišli so bili tudi drugače misleči. In kmalu bi bile začele še pesti govoriti, kar niso mogla usta dopovedati. Neka ženska (če bi bil moški, bi ravnotako odkritosrečno povedal) je tako strašno kričala proti in zijala, da si je čeljusti izpahnile in je zijala in zijala, a kričanje jo je minilo. Kako so ji čeljusti naravnali, ni znano. Mnogi škodoželježi pa so govorili, da jo je Bog kaznoval...

Sv. Tomaž pri Ormožu. Pred nedolгим je obiskal z aeroplanom svoj rojstni kraj in svojo mamico v Rakovcih narednik in vojaški pilot Alojz Majcen iz Zagreba. Spustil se je

čisto nizko, da so zlasti nekatere ženske že s strahom kričale: »Joj, joj, na nas bo padel!« Mahal je doli ljudem v pozdrav. Parkrat je še obkrožil cerkev čisto nizko pod jabolkom, nato pa se je kakor jastrebn dvignil kvišku in odletel nazaj v Zagreb.

Medvece pri Pragerskem. Preselili sta se iz solzne doline dve mladi bitji. Prvi je Franjo Dvoršak, sin posestnika Matevža iz Medvecev, ki je v starosti 11 let umrl od zavratne bolezne davice v splošni bolnici v Mariboru. V drugem slučaju je bila strašna nesreča, katera je pretrgala nit življenja komaj 28 let staremu Francu Mlakarju. Ta je namreč dne 20. t. m. okoli pol pete ure popoldne peljal s parom živine težko naložen voz stelje po cesti, katera je vedno v slabem stanju in katero je nujno potrebno popraviti nad Dobravo. Pridni in daleč naokoli znani Franjo se je zelo zanesel na svojo moč. Čim je videl, da se voz nagiba, je s pomočjo brata hotel voz zadržati, da se ne prevrne, kar je bilo za njega usodno. Brat, videvši, da ni mogoče pridržati voza, opozori Franca in odskoči, in v tistem trenutku se je voz prevrnil in pokopal Franca pod seboj. V par minutah se je nekoliko ljudi zbralo, ki so s težkim naporom potegnili ponesrečenca izpod voza, toda bil je že mrtev. Pred več leti se je ponesrečil malo višje od tega mesta eden njegovih sorodnikov. Rajni Franjo je bil daleč naokoli znan, vrlo priden, varčen in splošno priljubljen. Zapuščal mater in tri odrasle brate. Počivaj v miru, dobri Franjo in tvoja dobra dela naj ti Vsemogočni poplača! Težko prizadeto mater, brate in sorodnike pa naj tolaži zavest, da uživaš rajski mir!

Frankolovo. Prebivalstvo iz občin Frankolovo, Novacerkev in Dobrna se že dalje časa zanima za novo cesto Frankolovo—Soca—Dobrna. Prosili so že za to cesto po raznih mestih, od sedaj brez uspeha. Zato so se sestali cestni interesenti dne 19. oktobra t. l. v Socki v gostilni Bolc, da se porazgovorijo med seboj ter da pošljejo tozadevne resolucije na merodajna mesta. Zbralo se je 123 interesentov. Razgovor je otvoril gospod Jurij Gorenšek s pozdravom Nj. Vel. kralju. Gospod Fran Potočnik je obrazložil pomen sestanka. Raztolmačil je delovanje gradbenega odbora, ki je pošiljal prošnje glede gradbe te ceste na razna mesta. Ponavadi je dobil odgovor, da ni denarja. Zato je treba vedno iznova povdarjati, kako je potrebna ta cesta in kako kmetje trpimo, ker nimamo prometne zveze. Potem je govoril Ivan Lešnik, ki je poudarjal, da se bo tem prej prišlo do gradbe, če bodo interesenti vsak nekaj prispevali. Ko je gospod Iv. Lešnik to izgovoril, so se po vrsti oglašali: jaz dam toliko kubičnih metrov kamenja; jaz toliko kamenja izvozim; jaz bom naredil toliko in toliko brezplačnih ur itd. itd. Izvolil se je ta-le cestni odbor za gradbo ceste: Jurij Gorenšek, predsednik; Leopold Ledinek, prvi podpredsednik; Matija Potočnik, drugi podpredsednik; Franc Potočnik, tajnik; odborniki: Josip Gregorc, Janez Korenjak, Ferdinand Štepihar, Anton Škoflec, Joško Goršek in Florijan Klinc. Po izvolitvi odbora se je sprejela ta-le resolucija: Zbrani cestni interesenti iz občin Frankolovo—Novacerkev in Dobrna se obračamo do pristojnih oblasti, da se naj čim prej zavzamejo za tolikokrat že prošeno in krvavo potrebno cesto Frankolovo—Soca—Dobrna. Prebivalstvo teh krajev je brez te ceste izročeno gospodarskemu propadu, ker se ne more skoro nikamor več z izvozom. Zbovalci iz občine Frankolovo prosimo, naj se oblast ozre tudi na nas, kajti občina Frankolovo nima niti ped okrajne ali banske ceste. Prosimo torej, da se vzame naša prošnja v pretres, da pridemo enkrat do uresničenja te svoje upravičene želje. Zagotavljamo tudi, da bomo cestni interesenti po svojih močeh prispevali k tej zgradbi.

Luče v Savinjski dolini. V nedeljo dne 12. oktobra so nekateri fantje iz vasi prišli okoli 11. ure po noči k neki gostilni razgrajat. Tam

je bilo nekaj fantov in par mož iz bližnje okolice. Ti fantje, nič hudega sluteč, so šli iz gostilne gledat, kaj je zunaj. Fantje iz vasi pa so jih takoj napadli s koli in krajkami, ter so nekatere hudo poškodovali. Eden ima zlomljeno prsno kost, drugi desno roko, tretji je tudi na roki hudo poškodovan, četrti tudi na roki, vsi drugi so dobili manjše poškodbe. Upamo, da bodo dobili ti napadalci zasluženo plačilo. Komur vera umira, tak ne da drugim mira!

Rogatec. Delokrog Zdravstvenega doma obsega rogaško zdravstveno okrožje. V domu bodo delovali: splošna zdravstvena posvetovalnica, ambulatorij za občno zdravniško pomoč, dežji dispanzer, dispanzer za jetične, šolska zdravniška posvetovalnica in poliklinika, ljudska zdravstvena šola in ljudsko kopališče. — Zdravstveni dom bo ugotavljal in proučeval zdravstvene razmere prebivalstva, odpravljal vzroke slabega zdravstvenega stanja z nasveti in dejanji ter dajal brezplačno zdravniško pomoč siromašnemu prebivalstvu. S socijalno higijensko zaščito dece bo zmanjševal umrljivost otrok. Skrbel bo za zdravjenje jetičnih in zaščito zdravih zoper to družabno kugo. Skušal bo preprečevati nastopajoče nalezljive bolezni. S higijensko propagando in poslom bo dvigal zdravstveno kulturo. Preprečeval in odpravljal bo škodo po alkoholizmu, kar je tudi pri nas zelo nujno in potrebno. Splošna zdravniška posvetovalnica bo poslovala dvakrat na teden. Tu se bodo dobili brezplačni nasveti o vseh vprašanjih, ki se tičejo naselbinske in stanovanjske higijene, nasveti za pravilno prehrano. Vodil se bo zdravstveni katester stanovanjskih hiš, prebivalcev v okrožju in dajali nasveti v vseh vprašanjih, ki se tičejo javnega zdravstva. — V ambulatoriju, ki mora poslovati na teden najmanj trikrat po eno uro, bodo prejimali neimoviti prebivalci vso potrebno zdravniško pomoč. Dobivali bodo tudi prvo pomoč pri nezgodah. — V področju dežjega dispanzerja v Rogatcu bode poliklinika za dojenčke in malo deco, kjer se bo vršilo ambulantno zdravljenje bolnih otrok za katere ni nihče obvezan, ali za katere obvezanec ne more trpeti stroškov za zdravljenje. — V posvetovalnici za matere se bodo sprejemali le zdravi otroci z materami brez razlike stanu in gmojnega položaja, zaradi nadzorovanja nege, prehrane in zdravstvenega stanja otrok. Posvetovalnica za matere bo poslovala strogo ločeno od poliklinike. — Poliklinika bo poslovala ob delavnikih dvakrat na teden ob dopoldanskih urah in posvetovalnica za matere tudi dvakrat ob popoldanskih urah. — Zelo važna naloga Zdravstvenega doma je šolska zdravniška posvetovalnica in poliklinika. V pošteve pridejo vse šole rogaškega zdravstvenega okrožja in morda dve šoli s hrvatske strani. Na šolski polikliniki bodo dobili brezplačno zdravniško pomoč otroci, ki imajo slabe zobe, slab vid ali drugačne očesne bolezni, slab sluh in druge ušesne bolezni, bolezni v grlu, nosu, kožne bolezni, nečistoto, tuberkulozo, ušivost. — Najvažnejša naloga Zdravstvenega doma je pa ljudska zdravstvena šola. Po njej se bo širila med ljudstvom zdravstvena kultura in izobrazba in sicer s poukom od osebe do osebe, od hiše do hiše, z zdravstvenimi predavanji, s poučnimi tečaji, higijenskimi razstavami, razširjenjem poučnih časopisov in letakov, knjig itd. — Skupne kopeli šolskih otrok po dvodivnom šolskega osebja so brezplačne, drugače pa plačujejo osebe določeno pristojbino, ki znaša za prho 2 Din, v kadunjah pa 6 Din od osebe. — V Zdravstvenem domu je nameščen g. dr. M. Ogorevc, ki je vodja doma. On bo vodil vse strokovno in pomožno osebje. Doslej je nastavljena tudi ena zaščitna sestra.

Podčetrtek. V Trbovljah je umrl Ivan Ferlič, sin uglednih staršev in nečak tukajšnje-ga farana g. Ivana Kolarja. Bil je eden najboljših učencev, kar je dokazal tudi pogreb. Kako je bil pokojni učenec, čigar vroča želja je bila, postati nekoč mašnik, priljubljen pri

učencih in predstojnikih, je bilo razvidno iz lepega nagrobnega govora njegovega kateheta č. g. Jožefa Žmavca. Žalujemo naše iskreno sožalje, č. g. katehetu Žmavcu pa najlepša zahvala za lepe poslovilne besede!

Dobova-Mostec. Kakor pri vsakih večjih paradah veselih bratcev, tako se je tudi pripečilo na terezinsko nedeljo dne 19. oktobra, da so pili v Dobovi nekateri fantje in dekleta. V poznih nočnih urah so odšli iz Dobove še v drugo gostilno. Ker so že nekaj imeli med seboj v Dobovi, se je potem spor še podvojil tako, da je prišlo med njimi do krvavega pretepa ne na nože, temveč na batine. Trije imajo težke poškodbe na glavi in po hrbtu; o tem le ve gospod zdravnik, ki je imel v ponedeljek z njimi posla. Med nje se je tudi pomešala neka Terezina, ki je tudi okusila, kako trda je batina. Ko se noč stori, spijo vsi žlahtni ptiči, pa tudi vsa dobra dekleta in fantiči.

Sv. Jurij ob južni žel. Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva vabi vse svoje člane in druge interese na sestanek, ki se vrši v nedeljo dne 2. novembra ob 9. uri dopoldne v osnovni šoli. Na dnevnem redu je določitev ožjega sadnega izbora za njen okoliš. Ker je to vprašanje velike važnosti za napredek v sadjarstvu, se prosi za obilno udeležbo!

Hajdina pri Ptuj. Vpisovanje v kmetijsko nadaljevalno šolo za občini Hajdina in Slovenjvas se vrši prvi tri dni meseca novembra v pisarni šolskega upravitelja na Hajdinu od 9. do 12. ure dopoldne.

Sevnica. Katoliško prosvetno društvo »Slomšek« v Sevnici ob Savi priredi na praznik Vseh svetnikov dne 1. novembra t. l. ob pol treh popoldne v dvorani Slomškovega doma igro v petih dejanjih »Mlinar in njegova hči«. Prijatelji društva in poštenega razvedrila iskreno vabljeni!

ZBIRČNO VINO PROSTO

občinske in banovinske trošarine. — Kakor smo poročali v eni zadnjih števil, je zbirčno vino prosto občinske trošarine. Naknadno opozarjamo, da je vinski mošt in vino, ki ga duhovniki, samostani in organisti ter druge osebe prejemajo pri obvezni ali prosto voljni zbirci, oproščeno tudi plačevanja banovinske trošarine. Tako se glasi odredba kraljevske banske uprave dravske banovine VII, No. 15097 z dne 26. septembra 1930. Državna trošarina pa se od zbirčnega vina mora plačati.

Hmelove droge, smrekove (Rothtanne), prodam večjo množino iz tozimske sečnje. — Vprašanja na Žuman Josip, Šafarsko, p. Strigova. 1136

Išče se dobro dekle iz dobre hiše k gospodi na deželo. Fotografija! Elizabeta Vukosavljevič, Strigova, Medjimurje. 1331

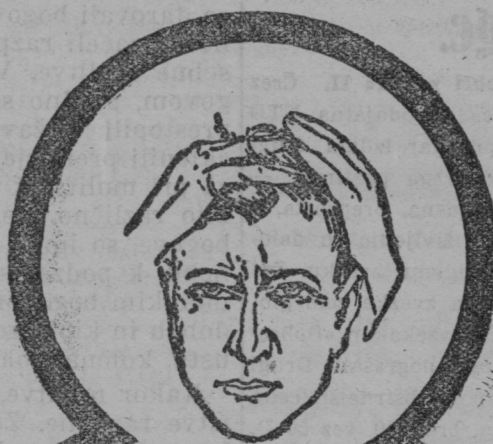
Prodam posestvo 7 oralov, Dobrenje št. 76, p. Pesnica, Ivan Krajnc. 1333

Posestvo 31½ oralov se prodaja. Kje, pove Samec Tomaž, Zamarkova 11, p. Sv. Lenart v Slov. goricah. 1335

Prodam hišo z vrtom v Spodnjih Hočah hiš. št. 122, Izanc Jožef. 1332

Učenca iz boljše hiše sprejme F. Weitzl, mešar, Maribor, Glavni trg. 1316

Ljubitelji sadja! Velike zaloge vseh sadnih in vinogradnih cepljenk od najzgodnjih do najpoznejših vrst, nadalje sadne podloge, krasno grmovje, nizke rože, dekorativne črnogorice za nasade. Cenik z navodilom in opisom na zahtevo zastoni pri: Prvi podravski vinogradski in sadjarski šoli z. p. Ludbreg, Franjo Mlinarič. Vsa naročila in dopise prosim na podružnico uprave Zagreb, Šavska cesta 113B. 1325

Nervozni umirajo zgodaj!

**Ste li opazili pri sebi četudi le tupašam
katerega izmed naslednjih znakov bližajoče se živčne oslabelosti?**

Hitro razburjenje, nerazpoloženje drgetanje udov, nemirnost, utripanje srca, ometlični napadi, tesnoba, nespečnost, nemirne sanje, neobčutljivost posameznih telesnih delov, plašljivost, prevelika razdražljivost spričo ugovarjanja, ropota, duha, poželenje po omamilih, tobaku, alkoholu, čaju, kavi, trzanje očesnih vek ali migljanje pred očmi, naval krvi, tesnoba, muhavost, odpoved spomina ali govora, izredna nagnjenja ali odvratnost. Ako se pojavijo pri Vas kateri teh znakov nervoznosti, eden močan ali več hkrati, tedaj so Vaši živci resno oslabljeni in potrebujejo okrepila.

Ne pustite tega vnevar še naprej, ker slede temu lahko kmalu resne motnje duševnih zmognosti, kot nesmiselno govorjenje in nazavedna dejanja, hitra telesna propast in zgodnja smrt. Nič ni na tem, odkod Vaša živčna oslabelost, vabim Vas, pišite mi! Radevolje Vam

Zastoni in pošilnice prosto enostaven način odkrijem

ki Vam bo pripravil veselo iznenađenje. Morda ste za razna sredstva izdali že mnogo denarja, dosegli pa v najboljšem slučaju le kratkotrajno zboljšanje. Zagotavljam Vas, da poznam pravi način

kako slabosti Vaših živcev odpemoci.

Ta način prinese obenem tudi zboljšanje razpoloženja, veselje do življenja, moč in delazmožnost, da, pisal mi je že marsikdo, da ga je povsem prerodil. To dokazujejo tudi mnenja zdravnikov. Stane Vas samo dopisnico. Pošljem Vam zelo poučno

knjigo popolnoma zastoni.

Če Vam ni mogoče pisati takoj, si spravite ta oglas!

Ernst Pasternack, Berlin, SO.

Mittelkirchplatz No 13. Abt. 824

Na prodaj posestvo 1½ johe, zidana hiša in mali hlev, cena 16.000 Din. Franc Pintar, Socka, p. Vojnik pri Celju. 1321

Posestvo 6 oralov, vinograd, sadonosnik, njeve se prodaja. Spodnji Dol 27. pošta Sv. Jakob v Slov. gor. 1317

Viničarja, zanesljivega, vinogradništva popolnom aveščega, katerega žena zna nekaj kuhati, sprejemem k vinogradu v Bučah. Stanovanje in zemljo, da se lahko redi 1 goved in 2 prašiča na razpolago. Pismene ponudbe naj se naslavljaajo na: Anton Cvenkl pri Sv. Petru v Sav. dol. 1324

Cesar Franc, umetni podobar in pozlatař v Mozirju, sprejme takoj dva učenca in enega pomočnika. 1323

Velika razprodaja. Radi prevelike zaloge se razprodaja: vseh vrst okvirje, slike, male in velike kipe raznih svetnikov, lesene poljske, male stenske in namizne križe (razpele) domačega izdelka. Istotam se prevzema v popravilo stare slike, okvirje, kipe in druge cerkvene potrebščine po najnižji konkurenčni ceni. Postrežba točna in solidna. — Alojzij Zoratti, delavnica za cerkveno umetnost, Maribor, Stolna ulica 5.

Viničarja sprejemem, dobrega delavca, zanesljivega, 3 osebe, brez otrok, malo vinograda, drve, zemlja in stela zraven krave. Viktor Urbas na Slemenu, p. Selnica ob Dravi. 1315

Duhovnik kupi hišo blizu cerkve in postaje s kakimi 4 sobami in pritliklinami, z vrtom, njivo ali sadonosnikom. Ponudbe na upravo lista. 1326

Posestva ima na prodaj, kdor želi kupiti, velika in bolj mala, v ravnini in malo v hrib, lepa polja in travnike, sadonosnike, lepi, in veliko gozda. Kdor želi kupiti, dobi poceni, kakoršno si zbere. Cena od 115 do 750.000 D. Pavel Sedovnik, p. d. Duler, veleposetnik, Viž, p. Dravograd. 1328

ZAHVALA.

Za takojšnje izplačilo pripadajoče podpore po smrti mojega moža g. Tom. Puconja izrekam podpornemu društvu »LJUDSKA SAMOPOMOČ« v Mariboru tem potom najlepšo zahvalo in priporočam to koristno društvo vsakomur najbolje!

Pobrežje pri Mariboru, 20. okt. 1930.

1330

Marja Puconja.

Knjige.

Dr. Ciril Potočnik: »Dobri pastir« II. Črez vse požrtvovalna založnica »Prodajalna KTD Ničman v Ljubljani« je pravkar izdala drugi del dr. Potočnikovega »Dobrega pastirja«. — Vse vrline prvega zvezka, jasna, preprosta, a topla razlaga Gospodovega življenja in delovanja dajejo pečat tudi drugemu zvezku. Zdi se mi, da so meditacije tega zvezka celo globlje in toplejše. Duhovniki vsekakor »Dobrega pastirja« ne bomo mogli pogrešati. Drugi zvezek je skoraj za dve polji obširnejši, cena ista kakor prvemu zvezku, broš. 40, vez 50 D, 2.50 Din poština.

Verstvo in nedostatek verstva v narodih.

Priobčil A. K.

(Dalje.)

II. Grki.

Grki so bili najbolj izobražen narod starega veka in eden najbolj izobraženih narodov na zemlji sploh. Grki so ljubili umetnost. Njihovi kipi in njihove slike so in ostanejo večno lepe; po idejah jih prekašajo krščanska dela, po zunanji obliki so prve in ostanejo vzor za vse čase. Pri Grkih je vse javno in zasebno življenje prešinjala vera v bogove. Toda čimbolj so se seznanjevali z drugimi narodi, tem bolj plitva je bila njihova vera. Nazadnje je bila vera samo zunanji okrasek, sicer pa je vladala nevera, poltenost in polzka razuzdanost.

Grki so bili posebno v prvih časih zelo pobožni. Atene, njihovo glavno mesto, so bile najbolj pobožno mesto starega veka. Modrijana Anaksagora, ki je tajil bogove, so radi tega pregnali iz mesta. V današnjih mestih se kaj takega ne zgodi. Grki so veliko molili; molili so zjutraj in zvečer, pred jedjo in po jedi. Pesnik Ksenofanes piše: »Najprej se spodobi omikanim možem, da pri jedi boga časte in molijo, da nam da moč to storiti, kar je prav, ker to je naša prva dolžnost.« Moleč je sejal kmet svoje seme v zemljo in moleč je daroval bogovom prvine svojih pridelkov. Molili so tudi ob času stisk in težav, ob času nesreč in vremenskih nezgod. Tako so molili Atenci ob času suše: »Dežuj, dežuj, ljubi Zevs, na atenska polja!« Jednako so grški pesniki in modrijani v prvih časih bili zelo verni in pobožni.

Z molitvijo so bile združene daritve. Pesnik Hezion piše: »Daruj s čistim in nedolžnim srce, kedar napoči in zato ne dan in, kadar prideš s pota, daruj bogovom daritve.« Darovali so ob raznih prilikah. Darovali so sedmi dan po rojstvu otroka, pri poroki, ob smrtnih slučajih v pomirjenje duše, darovali so ob času setve in ob času, ko so se setve začele razvijati. Darovali so pred vsem prvine svojih pridelkov, n. pr.: grozdje, prve klasove, prvo sadje itd.

In kakor so molili in darovali v zasebnem, tako so delali tudi v javnem življenju. Predno je v Atenah začela svoje zborovanje narodna skupščina,

so darovali bogovom prašička, in, predno so začeli razpravljati, so molili posebne molitve. Vselej so darovali bogovom, predno so šli v boj, predno so prestopili državno mejo, predno so sklenili premirje ali mir. Držanje telesa pri molitvi k različnim bogovom je bilo različno. Če so molili nadzemske bogove, so imeli roke razprostrate proti nebu, k podzemskim proti zemlji in k morskim bogovom proti morju. Na podobah in kipih so bogovom poljubovali usta, kolena, roke in noge.

Kakor molitve, tako so bile tudi daritve različne. Zevsu, svojemu najvišjemu bogu, so darovali vole in ovne, boginji Ateni mlade telice, drugim bogovom kože, srne, svinje, peteline in druge ptice. Pri daritvah nadzemskim bogovom so darovali po dnevi, oblečeni v bela oblačila z vencem na glavi in z rožami v rokah, pri daritvah podzemskim bogovom so darovali ob solnčnem zahodu v črni obleki. Darovali so z največjo slovesnostjo: Lep deček je ulil darujočim vode na roko v znak čistosti, s katero se morajo bližati bogovom. Daritvena žival je morala biti brez napake. Lovor in oljkova vejica, znak čistosti in miru, so pomočili v sveto vodo in so ž njo pomočili navzoče. Nato je nastala sveta tihota in poseben klicar je zaklical: »Kdo je navzoč?« In navzoči so odgovorili: »Mnogo pobožnih.« Potem se je začela molitev. Po molitvi je duhovnik pil iz kupice vino in tudi navzoči so pili, ostanek vina je zli med roge daritvene živali. Živali so odstrigili dlako na čelu in so jo vrgli v ogenj. Na ogenj so položili kadilo in zaigrala je godba. Med petjem in plesom so zaklali žival; kri so ujeli v posodi in so ž njo poskropili okrog altarja in navzoče, da so se jim odpustili greh. Noge, glavo, drobovino in mastne dele živali so sežgali, drugo so povžili darujoči; pri jedi so peli svete pesmi. Tako so darovali bogovom paganski Grki.

Pomenljivo je, da so Grki v prvotnih časih visoko spoštovali čistost. — Navzikaa, hčerka kralja Alkina, graja deklice, katere proti volji starišev pred poroko zahajajo v družbo moških oseb. Pred poroko so vedno darovali bogovom. Razmerje med možem in ženo je bilo spoštljivo. Grki so imeli le po eno ženo. Pesnik Evripides piše: »Grki imajo navado imeti le po eno ženo. In v Odiseji čitamo: »Nič ni boljšega in nič bolj izvrstnega, kakor če mož in žena enega srca gospodujeta v hiši sovražnikom v jezo in prijateljem v veselje.« Grkinje, zlasti Spartanke, so slovele radi svoje zvestobe. Zato je preštevilo bilo pri njih strašno hudodelstvo. Ko je nek tujec vprašal Spartanca Gerada, kaka kazen zadene pri njih prešestnike, je odgovoril: »O tujec, pri nas ni prešestnikov.«

Vzgoja mladine ni bila stroga, samo Spartanke so delali izjemo. Postavodajalec Likurg je hotel mladeničem zasaditi v srce čut pravdnosti, zato je določil, da morajo hoditi po cestah molče, z rokami pod plaščem in ne se krog ozirati, marveč pred se gledati. Tudi vzgoja ženske mladine je bila pri Spar-

tancih stroga. Zato ne najdemo tukaj tiste razposajenosti in nerodnosti kot v drugih grških krajih.

Toda ne le domači, marveč tudi Grki, ki so se izselili v tuje dežele, so bili zelo verni. Junak Gelon, ki je pri Himeri na Siciliji premagal Kartagince, je zajel tudi njihov vojni tabor, v katerem je našel čudne dragocenosti. Najlepše reči bojnega plena je daroval templom v Himeri in v Sirakuzah. A tudi več novih templov je dal postaviti; celo na Etni je nameraval postaviti tempel boginji Demetri, a tega ni izvršil, ker je smrt preprečila njegove namene.

Ne da se tajiti, da so Grki res dolgo časa bili zelo verni ljudje. Njihove predstave na odrih so bila pravzaprav verska dejanja, ker je temeljna misel njihovih iger bila razodetje božjega delovanja. Tudi slikarstvo in kiparstvo je bilo v službi vere. Preročišča so bila središče verskega življenja. Toda polagoma je postalo versko življenje mlačno in izginile so stare lepe navade. — Ljudstvo se je udajalo nasladnosti in mehkužnosti.

Rimljani in drugi narodi so se sicer naučili od Grkov omike in olike, toda obenem so se navzeli od njih tudi nevere in polzke nemoralnosti. Atene so sicer še ostale visoka šola omike in mo drosti za tedanji svet, a Grki so vkljub temu moralno in duševno oslabljeni postali nezmožni za vsak odpor in so postali hlapeci drugih narodov.

Ko se je začelo širiti krščanstvo, je sv. apostol Pavel ustanovil cvetoče verske občine v Atenah, v Korintu, v Filipih in v Solunu. In ljudstvo je gotovo tudi v drugih krajih z veseljem sprejelo krščansko vero. Tudi izobraženci niso več dosti verovali v stare bogove, a zelo trdno so se držali svoje grške filozofije, tako da se je paganska akademija v Atenah zatvorila šele l. 529 po Kr. r.

Kakor je bila paganska vera popolnoma združena z državno oblastjo, tako je na Grškem tudi krščanska vera prišla preveč pod državno oblast. Cesarji v Carigradu so se vedno utikali v verske in cerkvene zadeve, škofo in patriarhe so odstavljali in postavljali proti volji sv. Očeta v Rimu. Med temi so bili tudi nevredni ljudje, ki so stvar pritirali tako daleč, da so se naravnost uprli papeževi oblasti. In tako so se ločili od zahodno-katoliške Cerkve ter so ustanovili vzhodno-pravoslavno cerkev. Iz Carigrada so sprejeli sv. vero Rusi, Bolgari in Srbi, zato so ti trije slovanski narodi še dandanes pravoslavni. Bog daj, da bi prizadevanje za združenje obeh cerkv, ki se je porodilo v novejšem času, imelo svoje uspehe in da bi zopet postal en hlev in en pastir! Podpirajmo to delo s pobožno in vztrajno molitvijo!

A takol A: »Dozdaš si bil zmiraj za vojsko, sedaj si pa naenkrat za mir! Kako to?« — **B:** »Pst, moja sneha je prišla na obisk in ostane pri nas do konca vojske.«

Cevlje vsakovrstne izdeluje po meri in ima zalogo v lastni delavnici po najnižjih cenah Ivan Krois, Maribor, Koroška c. 18. 966

Proda se malo posestvo 2 orala. Spodnje Ravnanje 48, p. Maribor.

Viničar zanesljiv, s 5 do 6 delavnimi močmi in večletnimi spričevali se sprejme. K. Gräntz, Maribor, Gosposka ulica 7. 1277

Najcenejše urezavanje šip, kakor prirezavanje po meri, velika zaloga modernih okvirjev pri Ivan Klančnik, steklarna, Maribor, Slovenska ulica 15 (za Ljubljansko kreditno banko). 634

Posestvo v Gornji Ložnici pri Slov. Bistrici, 8½ orala polja, njive in travniki, se da s 1. aprilom 1931 po ceni v najem. Viljem Abt, Maribor, Kežarjeva ulica 8. 1295

Razpisuje se do 1. decembra t. l. organistovska in cerkovniškova služba v Št. Janžu pri Dravogradu. 1312

Velika izbira gramofonskih plošč najboljših znamk Polydor Columbia Ilis »Masters Voice«, Ackermann nasl. I. Kindl, Ptuj. 1299

Kočijsa, koupe in Landauer, v dobrem stanju, se poceni proda. Ponudbe pod L. F. 64 na upravo lista. 1278

Prodajam lepo žrebico. Jožef Purgaj, Sv. Marjeta ob Pesnici. 1302

Za jesen in zimo

kupite vse oblačilne predmete najceneje pri tvrdki

I. N. ŠOŠTARIČ, 1343
Maribor, Aleksandrova cesta 13

Kava, dnevno sveže pražena

¼ kg od 13 Din do Din 27. — Čaj nove žetve svetovnih znamk v veliki izbiri in ceni je že prispel. — Zaloga celokupnega vedno svežega specerijskega blaga direktnih virov po dnevni ceni 1301

ZANDERLE

Posestvo, srednje, proda radi selitve Franc Januš, Boračeva, Slatina-Radenc i. 1287

Učenec se sprejme pri g. Kvas, klobučar, Maribor. Aleksandrova c. 32. 1279

Suhe gobe, kumino in kuhano maslo kupuje Jos. Jagodič, Celje, Glavni trg 25. Priporoča: čaj, rum, slivovko, brinjeve, vsakovrstno specerijsko blago okrove za pohištvo in stavbe, pocinkano pločevino in drugo železnino. 1293

Izšla je

Blasnikova
VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1931,
ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obražan.

V »Veliki Pratici« najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solčne in lunine mrke; — lunine spremembe; — koledar za pravoslavne in protestante; — pošne določbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke na mence, pobotnice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejme na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, v Prekmurju, Medžimurju in v Julijski Benečiji; — pregled o koncu brejosti živali; — tabelo hektarov v orah; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih in odločilnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši.

Cena 5 Din.

»VELIKA PRATIKA« se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pisмено pri založniku:

tiskarni J. Blasnika nasl. d. d.
v Ljubljani. 1260

„SPLIT“ A. D. ZA CEMENT PORTLAND, SPLIT.

Salomut

ZA POKRIVANJE
STREH
ZA OBLAGANJE
STEN
ZA ELEKTRIČNE
IZOLACIJE
CEVI ZA
KANALIZACIJE

Generalno zastopstvo „ALPEKO“ TRG. INDUSTR. DRUŠTVO, Ljubljana, Masarykova 23. 116

USTANOVLJENA LETU 1881

CELJSKA POSOJILNICA D. D. V CELJU

Sprejema hranilne vloge od vsakogar, jih obrestuje najugodnejše, nudi popolno varnost in izplačuje točno.

Celje
v lastni hiši Narodni dom

Izvršuje vse denarne posle, kupuje in prodaja tuj denar ter čke na inozemstvo. Izdaja Uverenja za izvoz blaga.

Za varnost hranilnih vlog jamči poln lastnega aktivnega premoženja po Din 100.000.000.—
— še lastna glavica in rezerve, ki znašajo skupaj nad Din 14.500.000.—.

Maribor
Aleksandrova c. št. 11

Podružnici:

Šoštanj
(v lastni hiši) 223

Javna zahvala.

Podpisana sem utrpela požarno škodo, katero mi je splošna zavarovalna družba

„Jugoslavija“ v Ljubljani

ne da bi bila odškodninska dolžnost v celoti podana, kulantno izplačala, za kar se ji tem potom zahvaljujem in jo vsakomur toplo priporočam. 1327

Brenčova, 17. oktobra 1930.

Ivana Rižnar L. z.

250 Din na dan

zaslužite v Vašem okraju. Pišite tovarni Person, Ljubljana, poštni predal 307. — Znamko za odgovor! 1171

Inserirajte!

Slieno pišejo vladni zdravnik dr. Bodenstein in grofica Zepelin. Cena z garancijskim pismom Din 8.—, 8 lončki Din 15.— 1294
Dr. Nic. Kemény, Košice, poštni predal 12/R 23, Čehoslovaška.

1000 dinarjev

Vam plačam ako Vaše bradavice, kurje oči, trdo kožo, izrastke ne odstranite sigurno v teku treh dneh z »RIA balzomom« brez soli, brez vnetja in brez noža. Gospod logarski svetnik L. piše: 18 let sem trpel na kurjih očeh vsak čevlj in vsak korak mi je napravil bolečine. Slieno pišejo vladni zdravnik dr. Bodenstein in grofica Zepelin. Cena z garancijskim pismom Din 8.—, 8 lončki Din 15.— 1294

Denar naložite najboljše in najvarnejše pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

I. Z. Z. N. Z.

Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.

Stanje hranilnih vlog nad 55,000.000 dinarjev.

Za varnost hranilnih vlog jamči nad 3.000 članov, večinoma trdnih kmetov in posestnikov, z vsem svojim premoženjem in nepremičnim premoženjem kar znaša v vrednosti več sto milijonov dinarjev.

Jos. Pristovšek, pasar in srebrar,
izdelovatelj kovinskih predmetov, delavnica za cerkveno
prodje in posodo. Popravila, pozlačenje in posrebranje.

Celje, Prešernova ulica 21.

1174

Dobro in poceni blago

Se kupi v **Trpinovem-Tekstilnem-Bazarju**
1043 v Mariboru, Vetrinjska ulica števil. 15

Kje dobite lepe trpežne moške in damske štofe:
hlače, platno, tiskovine, parhand, krojaške potreb-
ščine, srajce, kravate, naramnice, nogavice, dokolenice
in še veliko drugih predmetov po zelo nizkih cenah?

Pri

Ivan Mastnak, Celje, Kralja Petra c. 15.

Istotam kupite moške štofaste obleke že od 240 Din
naprej. Štofaste obleke za fante 11 do 16 let od 200 Din
naprej. Moške hlače štofaste od 90 Din naprej. Moške
hlače cajgaste od 47 Din naprej. Moške površnike, ovrat-
nik iz krzna od 400 Din naprej. Nadalje dežne plašče
(Trensoat), črne zimske suknje.

Lastna izdelovalnica usnjatih suknj itd.

Nakup neprisiljen!

1175

Solidna postrežba!

Zaloga:

Stekla
Porcelana
Svečilk
Ogledal
Okvirjev
Slik
Kipov
Vsakovrstnih
šip i. t. d.

FR. STRUPI
CELJE

Prevzema vsa
stavbna in dru-
ga steklarska
dela. Najnižje
cene in solidna
postrežba. 28

Posteljina

pohištvo, preproge, linoleum, zavese,
odeje, madroce, vložke, tkanine za po-
hištvo, gradl za madroce in celotne gar-
niture za postelje itd. — najboljše in naj-
cenejše pri 1192

Karolu Preis, Maribor, Gosposka ulica 20

Cenike dobite brezplačno.

Manufakturna trgovina Frane Urch / Celje

priporoča cenjenim strankam svojo ve-
liko zalogo raznega, vsakovrstnega
manufakturnega in modnega blaga.

Največja izbira! Najboljša postrežba!

Nizke cene!

975

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrirani zadrugi z neomejeno zavezo

v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog zna-
ša nad Din 85,000.000.—.
Posojila na vknjižbo, po-
ročstvo ter zastavo pod
najugodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000
članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem.

Redni davek
plačuje posojilnica iz svo-
jega in ga ne odteguje
vlagateljem.

192